

ЗА УКРАЇНУ
ЗА ЇЇ ВОЛЮ
ЗА НАРОД

ГЕРОЇ НЕ ВМИРАЮТЬ!

ЗА УКРАЇНУ, ЗА ЇЇ ВОЛЮ, ЗА НАРОД

Гинуть славні сини Кіровоградщини у неоголошеній російсько-українській війні на Донбасі. Понад тридцять із них упокоїлися на Алеї Слави Рівнянського кладовища в обласному центрі.

Ціною власного життя воїни АТО відвойовують мир і спокій для України. Дають надію на мирне майбуття у вільній, демократичній державі для своїх донечок і синів, матерів і дружин, друзів і побратимів. Підступний ворог нівечить нашу землю та винищує найцінніші скарби держави — молодих, сильних, відданих Україні патріотів. Гірка втрата болем озивається у серці кожного кіровоградця:

Щоб країна ввійшла в майбуття
Вільна, сильна, без чвар та війни,
Віддають найцінніше — життя,
України найкращі сини!

Час переосмислити і засвоїти гіркі уроки нашої історії, нашого трагічного сьогодення.

Пам'ятаймо і єднаймося!
Вічна слава полеглим Героям!

З повагою
секретар Кіровоградської
міської ради

Іван Марковський

Уже триває другий рік російсько-української війни, яка розпочалася в Криму, а нині палає в Донецькій і Луганській областях. У цій війні разом з мешканцями інших частин України нас від російсько-терористичних військ захищають і земляки — кіровоградці. Чимало з них уже ніколи не повернуться додому, бо поклали свої життя на вітвар боротьби за свободу країни.

Ці розповіді — про наших героїв...

ЙОГО СЛОВО НЕ РОЗХОДИЛОСЯ З ДІЛОМ

ДРУГОГО ТРАВНЯ 2014 РОКУ ПІД ЧАС АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ НА СХОДІ УКРАЇНИ ПОБЛИЗУ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬКА З ПЕРЕНОСНИХ ЗЕНІТНО-РАКЕТНИХ КОМПЛЕКСІВ БУЛО ЗБИТО ДВА ВЕРТОЛЬОТИ МІ-24 ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ.

ВНАСЛІДОК ОБСТРІЛУ П'ЯТЕРО ОФІЦЕРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ, СЕРЕД ЯКИХ БУВ І ОЛЕКСАНДР САБАДА, ЗАГИНУЛИ, ОДИН ЗАЗНАВ ПОРАНЕННЯ

Указом Президента України № 543/2014 від 20 червня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі та незламність духу» підполковника Олександра Сабаду нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня (посмертно).

Народився він 9 жовтня 1979 року в селі Мошни Черкаського району Черкаської області в родині військовослужбовця, разом з батьками переїздив з одного військового гарнізону в інший, тож ріс і навчався в Узбекистані, Анголі, Росії й Україні. Зрештою, родина осіла в Чернігові, де Сашко і закінчив навчання у школі. З дитинства хлопець вирізнявся самостійністю і цілеспрямованістю. У 13 років вирішив вступати до суворовського училища. І хоча мама була категорично проти, Олександр безкомпромісно заявив, що хоче всього доби-

тися сам, а не сидіти біля її спідниці. Тож 1993 року вступив до Чернігівського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою, а через три роки — до Харківського військового інституту льотчиків Військово-повітряних сил України, який закінчив 2000 року за напрямком «Авіація і космонавтика» (спеціальність — офіцер управління військами оперативно-тактичного рівня). Згодом служив у військових частинах льотчиком та старшим льотчиком авіаційних ланок.

Зі своєю майбутньою дружиною Тетяною, військовослужбовцем авіаційної частини, Олександр познайомився в Кіровограді. Саме військова служба звела їх разом.

— У липні 2001 року одружувався наш військовослужбовець — товариш Олександра, — розповідає Тетяна Сабада. — Мене теж запросили, ось там ми і зустрілись та познайомились. Знайомство переросло в почуття, поборались у лютому 2002-го...

Олександр був відмінним льотчиком, дуже сумував за небом, коли в Україні масово скорочували авіачастини та звільняли найкращих пілотів. Згодом він перевчився на вертольоти, літав на бойовому Мі-24. Із дружиною вони служили у вертолітній частині в Бродях Львівської області, виховували двох синів — Олега та Максимка. Пілот тривалий час перебував у миротворчих місіях в Ліберії та Конго. Одного разу під обстрілом дивом посадив пошкоджений гелікоптер на землю, врятувавши пораненого товариша. На Львівщині навчав майстерності пілотів гвинтокрилів з Конго. А коли Росія напала на Україну, начальник штабу й перший заступник командира вертолітної ескадрильї майор Олександр Сабада став на захист країни.

— Про війну він нам нічого не розповідав. Уже згодом ми дізнались, що був на Харківщині, на кордоні з Кримом. Потім почалася антитерористична операція на сході України. Лише раз Саша сказав своєму татові, що служить там, де його батько колись навчався, — продовжує Тетяна Сабада. — На Великдень Олександра на короткий час відпустили додому побачити нас, то він ніяк не хотів прощатись із дітьми. Декілька разів вертався, цілував, обіймав хлопчиків, притискав до себе...

Другого травня близько 5-ї ранку Олек-

сандрів та інший екіпаж вилетіли на двох гвинтокрилах на розвідку місцевості. Завдання вони виконали. Однак проросійські терористи підбили ракетною вертоліт його товариша. Машина впала на землю, загорілась і вибухнула, командира було тяжко поранено. Ще в повітрі той, непритомніючи, наказав підлеглим стрибати. Один льотчик, який встиг вистрибнути, зазнав поранення і згодом потрапив у полон. Олександр, побачивши біду, повернувся до місця падіння повітряного судна й почав знижуватись, аби допомогти друзям. Інакше вчинити не міг. Однак з території комбикормового заводу — прихистку терористів — по них двічі вистрелили з переносного зенітно-ракетного комплексу. Ракета влучила в повітряну машину. Мі-24 впав на землю і вибухнув...

Поховали Олександра Сабаду 21 травня торік у Кіровограді. Плакав багатотисячний натовп дітей та дорослих, не могли стримати сліз генерали й досвідчені військові льотчики, серед яких були і командувач ракетних військ та артилерії Сухопутних військ Збройних сил України генерал-майор Андрій Коленніков та начальник пошуково-рятувальної служби армійської авіації командування Сухопутних військ Збройних сил України полковник Сергій Роміцин. Поховавши Олександра, його однополчани знову полетіли на фронт.

НАДІЙНИЙ У ЖИТТІ Й У БОЮ

Наш земляк солдат **Юрій Власенко**,
ТЕЛЕФОНІСТ ВЗВОДУ УПРАВЛІННЯ
ПЕРШОЇ МІНОМЕТНОЇ БАТАРЕЇ ПЕРШОГО
АЕРОМОБІЛЬНО-ДЕСАНТНОГО БАТАЛЬЙОНУ
79-ї ОКРЕМОЇ АЕРОМОБІЛЬНОЇ БРИГАДИ,
ЗАГИНУВ 3 червня 2014 року в бою
з проросійськими терористами в
Донецькій області — під
Красним Лиманом

Він прикривав своїх бойових побратимів під час нападу терористів на автоколону аеромобільної бригади, одним з перших прийняв бій і був поранений. Поранення виявилось смертельним для хлопця. Указом Президента України № 593/2014 від 15 липня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» його нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). Рішенням Кіровоградської міської ради від 16 грудня 2014 року вулицю 3-ї П'ятирічки міста Кіровограда перейменовано на вулицю Юрія Власенка.

Він був добровольцем, записався до армії, як тільки почалася часткова мобілізація. Служити хлопець, що народився 3 лютого 1985 року, потрапив до тієї ж бригади, в якій проходив строкову службу. За словами батька, на їхні з матір'ю вмовляння залишити службу він відповідав запитанням: «Якщо не я, то хто нашу землю захистить?»

— У цій бригаді Юрій проходив строкову службу. Я пам'ятаю, як приймав його на службу юнаком. А вже після років цивільного життя, коли бойовики почали робити все можливе для того, щоб розшматувати нашу країну, він одним з перших разом зі своїми товаришами-десантниками став на захист України. Він завжди казав: «Іване Івановичу, а хто, як не ми, повинні стояти на захисті нашої держави?» Юра одним з перших зайняв позицію, коли на колону напали бандити, і зробив усе можливе, щоб урятувати життя своїх товаришів... Юро, ми тебе пам'ятаємо і будемо пам'ятати, поки житимемо! — сказав під час церемонії прощання з героєм заступник командира із роботи з особовим складом 79-ї окремої аеромобільної бригади підполковник Іван Савка.

— Він був веселим, хорошим хлопцем, доброзичливим. Про нього тільки хороше кажуть і його цивільні друзі, і товариші по службі, і ті, з ким він хоча б раз перетинався на роботі, — розповідає батько солдата

Олександр Борисович. — Завжди відгукувався на прохання про допомогу, навіть від незнайомих людей. Якимось віз у пологовий будинок жінку. Почувши, що їй терміново потрібна допомога лікарів, доклав усіх своїх водійських вмінь, щоби швидко й безпечно привезти до лікарні жінку при надії. Про це мені згодом розповіла її старша донька.

Навчався син у восьмій школі, вчився добре, навіть писав контрольні не лише для себе, а й для свого товариша. Потім вступив до машинобудівного технікуму, де здобув професію оператора верстатів з програмним керуванням. Але через неможливість знайти відповідну роботу та любов до автомобілів зайнявся приватними перевезеннями — працював таксистом. Вроджена прихильність до людей, товариськість

виразно проявилися на цій його роботі. У нього навіть візитка була з таким написом: «Якщо хочете комфортно й весело доїхати додому — звертайтеся до Юрія Власенка».

Коли Росія напала на Україну, Юрій одразу ж пішов до військкомату, аби його мобілізували до війська. Однак там йому чомусь відмовили, тож він прямо зв'язався з командуванням частини, в якій служив строкову, і таким чином знову потрапив на службу до своєї рідної десантної частини. Окрім того, що Юрієві дуже подобалася автомобільна справа, від надзвичайно пишався своєю службою, коли служив строкову, пишався тим, що він — десантник. І писав у листах, що враження від стрибків з літака з парашутом неможливо описати. Їх може зрозуміти лише той, хто сам стрибав.

СЛУЖИЛИ ДВА СПЕЦПРИЗНАЧЕНЦІ

У перший же день оголошеного Президентом України Петром Порошенком перемир'я під час антитерористичної операції жертвами підступності проросійських терористів стали кіровоградці з 3-го окремого полку спеціального призначення Збройних сил України — старший солдат **Олексій Волохов** та старший солдат **Олександр Кондаков**

Хлопці знаходилися на борту збитого 24 червня торік у районі гори Карачун українського військового гелікоптера Мі-8, який повертався з блокпосту з фахівцями, що встановлювали апаратуру для організації моніторингу простору, фіксації фактів порушення перемир'я в зоні проведення АТО. У цьому польоті вони були бортовими стрільцями.

Андрій Неживий, виконувач обов'язків командира військової частини, в якій служили хлопці, розповів, що вони були взірцевими солдатами й добровільно зголосилися бути бортовими стрільцями. У гвинтокрилі перебували дев'ятеро осіб: троє — з Бродів (Львівська область), двоє — з Кіровограда та четверо — з Києва. Усі вони загинули.

Указом Президента України № 599/2014 від 19 липня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені в захисті державного суверенітету і територіальної цілісності України» обох наших земляків нагороджено орденами «За мужність» III ступеня (по смертно).

— Ми втратили двох наших бійців. Вони героїчно загинули під час перемир'я, виконуючи обов'язки бортових стрільців гвинтокрила Мі-8, який був збитий сепаратистами під Слов'янськом. У цій війні авіація виявилася ненадійним видом транспорту. Чесно кажучи, багато хто боїться літати. Але наші хлопці не побоялися. Не побоялися тому, що служили у «спецназі». Ми втратили справжніх героїв, справжніх солдатів своєї країни. Вони назавжди залишаться в пам'яті нашого полку. А родинам загиблих ми будемо допомагати чим зможемо, все своє життя, — сказав кіровоградцям, які зібралися провести загиблих бійців в їхню останню путь, Андрій Неживий.

Батьки Олексія Волохова, що народився 20 березня 1992 року, розповідають, що їхній син був дуже товариською людиною. І навіть з усіма дітлахами з їхнього будинку вітався за руку. А ще, коли був дитиною, мріяв, аби хтось у них на подвір'ї поставив ігровий майданчик. Саме тому Олег Вікторович і Світлана Юріївна витратили кошти, які отримали від держави у зв'язку із загибеллю сина, на дитячий майданчик, який встановили на подвір'ї «хрущівки», де виріс Олексій.

Ігрове обладнання за активної участі жителів будинку в провулку Дмитра Донського, 9/1, на чий очах зростав полеглий солдат, уже встановлено. Вони та мешканці навколишніх житлових будівель називають майданчик Олексійчиним і переконують, що ані імені, ані подвигу свого земляка, який у дитинстві мріяв про такий майданчик біля свого дому, не забудуть.

На подвір'ї старенької «хрущівки» ніколи не було дитячого майданчика, зате завжди було багато дітей. Тепер їх тут іще більше, бо сюди гратися почали сходитися малюки з усього мікрорайону. Їхні батьки збираються проводити тут для них уроки мужності й патріотизму, аби ті знали, кому зобов'язані мирним небом над головою.

— Олексій був дуже хорошою дитиною, — каже завбудинку № 9/1 на вулиці Дмитра Донського Любов Груба. — Тепер усі ми, жителі нашої й сусідніх багатоповерхівок, зобов'язані розповідати дітям про того, хто поклав за них своє життя...

— Наш син любив дітей і з дорослими легко знаходив спільну мову, — розповідає мати Олексія Волохова. — Закінчив школу № 13, де йому найбільше подобалася фізкультура, навчався добре, а в молодших класах навіть був відмінником. Після закінчення школи спочатку мав намір вступати на факультет фізичної культури в КДПУ ім. В. Винниченка, однак пішов іншим шляхом — вступив до вищого професійного училища № 4, де опанував фах слюсаря-ремонтника-електрозварника. Під час навчання в учи-

лищі був такий випадок: майстер мого сина зателефонував мені й попросив прийти наварити Олексія. Можливо, за неналежну поведінку. Але коли я прийшла, то наставник вручив мені синову грамоту за його сумлінну працю. Ніби збирався поскаржитися — і тут же дав нагороду. Після училища син пішов на строкову службу в армію. Дуже хотів потрапити у високомобільні десантні війська, і ця його мрія стала реальністю: служив він в окремій повітрянодесантній бригаді в Дніпропетровську. Після демобілізації трохи попрацював за фахом, а потім пішов служити за контрактом у 3-й окремий полк спецпризначення. Служити у військах спеціального призначення — було його наступною мрією, він дуже любив літаки, вертольоти, усе, що пов'язане з високомобільними десантними військами та військами спеціального призначення. Розповідаючи про перший стрибок з парашутом із літака, казав: «Ніби й не страшно зовсім було, не

розібрав навіть, а от коли другий раз стрибав — то це така краса, яку не опишеш словами...» Любив стрибати, бігати, спортивним був, непосидючим, постійно перебував у русі, серйозно займався тхеквондо. Олексій мав намір і далі навчатися військовій справі, планував вступати до військового навчального закладу, готувався до цього. Уже ніби й дорослий хлопець, а на Новий рік попрохав свою дівчину, щоб вона йому подарувала керований невеличкий гвинтокрил, який і зараз стоїть на його столі. Коли я сказала йому, що він же вже не маленький, то Олексій відповів: «Я розумію, мамо, але хочу таку модель...» Тож потяг до польотів був у нього в крові. Олексій мав багато друзів, він не курих, не пив, і друзі в нього всі майже такі ж, спортсмени. Усі вони, і ми, рідні, досі сподіваємося на його повернення, ніхто не вірить у непоправне, усі ждуть, ніхто не видаляє його номер телефону, усі чекають на нього...

Олексій побратим Олександр Кондаков так само був військовим за покликанням. Разом вони служили, разом виконували свій військовий обов'язок.

— Народився Сашко 7 січня 1992 року в місті Бердянську Запорізької області. У дитинстві був непосидючим, спритним, веселим, життєрадісним хлопчиком, — розповідає його мама Алла Олександрівна. — Як тільки придбають Сашкові нову іграшку, так він одразу її розбере по частинах для того, аби побачити, що ж там усередині. Якщо вистачало терпіння, то збирав назад, але частіше залишав деталі. Казав: «Якщо буде час, то займусь іграшкою». Але коли його щось дуже зацікавлювало, то міг просидіти майже всю ніч за цією справою, аж зранку насилу прокидався. У два з половиною рочки Сашко пішов у дитсадочок. Коли йому було п'ять, наша сім'я переїхала до Кіровограда. Тут мій син 1989 року пішов навчатися до першого класу ЗОШ № 35, ішов підготовленим: читав, писав, раху-

вав. Закінчивши дев'ять класів, вступив до вищого професійного училища № 4. Олександр дуже любив спорт, йому подобалися спортивні ігри, змагання. Займався футболом, грав у команді «ДЮСШ-2 — Кіровоград», яка виступала в Дитячо-юнацькій футбольній лізі України. Сашка неодноразово визнавали найкращим голкіпером, нагороджували грамотами, дипломами й медалями. Футбол він не полишав і дорослим. Майже кожні вихідні разом з друзями виходив на поле. У теплу пору року вони грали на спортмайданчику біля ЗОШ № 35, а в холодну орендували для цього спортивні зали. Сашко з дитинства мріяв стати військовим, хотів присвятити своє життя службі у військах спеціального призначення. Однак після закінчення школи спочатку здобув професію верстатника широкого профілю — оператора верстатів з програмним керуванням, планував вступити до вищого навчального закладу. Син терпіти на міг примусу, прагнув діяти і вибирати самостійно. Тож якось прийшов додому і сказав: «Мамо, я йду служити за контрактом в Збройні сили України, у полк спеціального призначення, а потім вступатиму до вищого навчального закладу».

Коли він разом з товаришами-спецпризначенцями повертався з військових тренувань, то із захопленням розповідав про службу. Мріяв після служби за контрактом вступити до військового інституту зв'язку (у той час син обіймав посаду радиста радіогрупи). Але мрія Олександра так і зали-

шилася мрією. Почалася антитерористична операція. З перших днів АТО Сашко був на передовій. Спочатку охороняв Донецький аеропорт, а потім у складі розвідувальної групи виконував інші ризиковані завдання...

— Олександр Кондаков, старший солдат, радист розвідувально-диверсійної групи спеціального призначення, був універсальним бійцем, одним з найкращих у загоні, — розповідає командир групи спеціального призначення, в якій служив хлопець. — Він відзначався і на землі, і в небі, сміливо та рішуче здійснюючи стрибки з парашутом. Завдяки своїм наполегливості, кмітливості та спостережливості врятував весь особовий склад розвідувальної групи, яка вночі ледь не потрапила в засідку сепаратистів. У складі головного дозору вивів з оточення дві розвідувальні групи спеціального призначення.

Багато разів хлопець виконував бойові патрулювання на вертольотах повітряним стрільцем. У нього було безліч бойових вильотів, з яких, попри всі негаразди, небезпечні ситуації та обстріли, Олександр завжди повертався з усмішкою на обличчі та в доброму гуморі. Але з останнього свого вильоту він так і не повернувся. Гора Карачун у Донецькій області стала тим місцем на карті України, де обірвалося життя мого товариша, спецпризначенця мого відділення, надійного захисника суверенітету України, старшого солдата військової служби за контрактом Олександра Кондакова.

СВОЄ ЖИТТЯ ПОВ'ЯЗАВ З НЕБОМ

Двадцять дев'ятого травня 2014 року під Слов'янськом Донецької області гелікоптер Мі-8МТ Національної гвардії України, який після розвантаження продуктів та проведення ротації особового складу на п'ятому блокпосту повертався з району гори Карачун, з переносного ракетно-зенітного комплексу збили проросійські терористи, які засіли в лісосмузі. Командиром гвинтокрила був гвардії полковник Сергій Бульдович, разом з ним загинули ще дванадцять вояків

Дивом уціліти судилося лише одному з членів екіпажу — другому пілоту гвардії капітану Олександрові Макеєнку, якого вибух у гвинтокрилі викинув з повітряної машини.

Указом Президента України № 543/2014 від 20 червня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі та незламність духу» гвардії полковника Сергія Бульдовича нагороджено орденом «За мужність» I ступеня (посмертно).

— Сергій народився 4 серпня 1973 року в Кіровограді, навчався у школі № 18, — розповідає про полковника-вертолітника його батько Іван Миколайович. — У школі навчався добре, брав активну участь у шкільній самодіяльності, виступав на вечорах, святах. Наприкінці навчання отримав

посвідчення водія транспортних засобів категорії «В» і «С» на курсах, що були при школі. Іще задовго до її закінчення Сергій сказав мені, що хоче бути військовим. Я йому після цих слів закріпив удома, у коридорі, поперечину. На ній він посилено тренувався. У старших класах вступив до авіаційно-спортивного клубу при обласній організації ДТСААФ, де літав на навчально-тренувальному літаку Як-50 і стрибав з парашутом.

Після закінчення школи 1990 року ми із сином поїхали до міста Сизрані (районний центр тоді Куйбишевської, тепер — Самарської області РФ), де було найкраще в СРСР військове училище вертолітників — Сизранське вище військово-авіаційне училище льотчиків. Сергій пройшов медкомісію, склав іспити і став курсантом. Після закінчення училища потрапив слу-

жити в Забайкалля (РФ). Потім служив у Білій Церкві, в Олександрії. Остання його посада, з 2009 року, — заступник командира військової частини з льотної підготовки. Син був і залишається моєю гордістю (його мама померла ще 1993 року, коли він був курсантом). Про нього дуже добре відгукуються військові побратими, він був прекрасним сином, чоловіком, батьком. Зробив свій внесок у те, щоб Україна була іншою — кращою. У цьому його заслуга, я вірю в це. І продовжую пишатися ним, бо він був справжнім офіцером, який до кінця виконав свій військовий обов'язок...

Сергій Бульдович брав участь у другій половині жовтня 2010 року в навчаннях у місті Балаклаві (АР Крим), під час яких екіпаж на чолі з ним здійснив ряд десантувань штурмовим способом на сушу та воду. За безаварійну льотну роботу, старанність, розумну ініціативу, виявлені при виконанні службових обов'язків, його було нагороджено відзнакою МВС України «Почесний знак МВС України».

Завжди зібраний і вимогливий як до себе, так і до підлеглих Сергій Бульдович надзвичайно відповідально ставився до виконання своїх службових обов'язків, був щирою й відкритою людиною, яка цінувала дружбу, завжди була готова прийти на допомогу.

— Наприкінці 1990-х мене направили для подальшого проходження служби з Олександрії в Білу Церкву, де тоді базувався один з підрозділів нашої авіабази, — згадує про один з випадків, що якнайкраще характеризує Сергія Бульдовича, його однополчанин Олександр Рибальченко. — Після

того, як я відрекомендувався командирові, у коридорі штабу мене зустрів Сергій Іванович, який також служив у білоцерківській ескадрильї. Привітавшись, він запитав: «Ви до нас? А де житимете?» Почувши мою відповідь, що житла в мене поки що немає, одразу запропонував поселитись у нього, поки не облаштуюсь на новому місці. Я й досі вдячний Сергієві Бульдовичу за те, що тоді він мені, ще незнайомому колезі, допоміг від щирого серця...

Ще один показовий випадок: з головного управління Національної гвардії України надійшло розпорядження щодо нагородження грошовою премією від командувача найкращого військовослужбовця частини. Серед кандидатів на заохочення комісія обрала гвардії полковника Сергія Бульдовича. Дізнавшись про це, Сергій Іванович подякував за високу оцінку його роботи, але... відмовився від премії — і запропонував заохотити тоді іще старшого лейтенанта Олександра Макеєнка: «По-перше, Олександр Миколайович — справжній професіонал, він дійсно заслуговує нагороди. А по-друге, у нього дитина хворіє, потребує обстеження й лікування в Києві. Тож гроші йому зараз конче потрібні»...

Наказом командувача Національної гвардії України гвардії полковника Сергія Бульдовича навечно зараховано до списку особового складу управління Гвардійської авіаційної бази Національної гвардії України, що в місті Олександрії. Випускник Сизранського вищого військового авіаційного училища льотчиків гвардії полковник Сергій Бульдович віддав військовій авіації двадцять три роки життя.

ВОНИ ЗАКРИЛИ СОБОЮ КОРДОН

П'ятнадцятого липня 2014 року поблизу села Провалля Свердловського району Луганської області внаслідок мінометного обстрілу терористами загинули восьмеро бійців 3-го окремого полку спеціального призначення Збройних сил України.

Троє з них — заступник командира загону підполковник Юрій Коваленко, старший сержант заступник командира розвідгрупи Микола Алексєєв та старший солдат розвідник-кулеметник Іван Марков

— Немає таких слів, щоб висловити нашу скорботу до кінця, немає таких сліз, щоб виплакати нашу скорботу до кінця. Хлопці загинули, але вони залишилися в наших серцях справжніми спецпризначенцями, які любили свою роботу і вмili її

виконувати добре. Вони залишаться в наших серцях чудовими людьми. Людьми з великої літери, — прощаючись із бойовими побратимами, сказав заступник командира загону із роботи з особовим складом майор Петро Герасим'як.

ВИМОГЛИВИЙ І ЧУЙНИЙ ДО ПІДЛЕГЛИХ, НЕЩАДНИЙ ДО АГРЕСОРІВ

Указом Президента України № 191/2015 від 31 березня 2015 року «за виняткову мужність, героїзм і самопожертву, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності Української держави, вірність військовій присязі» підполковникові Юрієві Коваленку присвоєно звання «Герой України» (посмертно) з удостоєнням ордена «Золота Зірка».

Народився він 16 липня 1977 року в місті Бершаді на Вінниччині в родині офіцера-підводника. Після випуску з Одеського інституту Сухопутних військ молодий лейтенант потрапив на Дніпропетровщину, до лав одного з полків 93-ї мотострілецької дивізії. Згодом військова доля закинула Юрія на Кіровоградщину, де він пройшов шлях від командира групи до заступника командира загону спеціального призначен-

ня. Був задіяний в антитерористичній операції на сході України від початку її проведення. Його загін охороняв військові об'єкти, супроводжував вантажі, брав участь у розвідувальних операціях і боях. У червні 2014 року забезпечив прохід через брід біля села Кожевні військових колон уздовж кордону для блокування ліній постачання ворога. Юрій Коваленко першим перейшов річку Міус. І далі його загін йшов в авангарді, щоб вивести підрозділи Збройних сил України до Довжанського і Червонопартизанська, цю операцію було проведено без втрат. Група 3-го окремого полку спецпризначення під командуванням Юрія Коваленка тричі штурмувала пропускний пункт «Ізварине», вибивала бойовиків, але армії давали наказ відійти, і потім пропускний пункт знову займали вороги.

За багато років служби в лавах 3-го окремого полку спеціального призначення він став справжнім професіоналом і талановитим командиром. Вимагав від бійців досконало оволодівати всіма видами зброї та бойової техніки, вивчати тактику, опанувати рукопашний бій, а також навчав підлеглих виживати в екстремальних умовах та решті хитрощів військового мистецтва, вкрай необхідних спецпризначенцям на війні. Уже після першого бойового зіткнення з терористами в зоні АТО бійці підійшли до нього і сказали: «Спасибі, командире, що в мирний час ви ганяли нас до сьомого поту. Чи могли ми уявити, що ви реально готували нас до справжньої війни...»

— Юрій завжди був надійним та порядним, — згадує його колишній командир роти майор Олег Семенчук. — Я пишаюся своїм колишнім підлеглим, і мені дуже приємно, що він став справжнім бойовим командиром, однак війна забирає найкращих... Одного разу

підрозділ Юрія Коваленка вирушив назустріч розвідувальній групі, яка після десантування вступила в бій з терористами, що намагалися влаштувати засідку для української колони. Однак розвідники порушили ворожі плани, відкривши вогонь по лісосмузі. У тому бою командир врятував пораненого солдата, відтягнувши його з-під вогню. Пізніше на місці засідки розвідники знайшли ручні гранатомети та піхотні вогнемети «Шмель», з яких ворог готувався знищувати нашу техніку.

Вище командування довірило Юрієві Коваленку очолити зведений розвідувальний загін, до складу якого входили спецпризначенці та воїни окремої механізованої бригади. Під його проводом розвідувальний загін, попри затятий опір терористів, з боями вийшов на визначений рубіж та закріпився на ньому. Такий маневр забезпечив прохід підрозділів Збройних сил України та прикордонників для прикриття державного кордону України. За це офіцер був удостоєний військового звання «підполковник». Він спланував і реалізував прорив розвідувального загону крізь бойові порядки терористів у район селища Ізвариного та перекриття основних напрямків висунання сил супротивника, зброї та бойової техніки на територію України.

— У бойових сутичках підполковник Юрій Коваленко ніколи не ховався за спину солдатів, завжди йшов у бій першим. Він особисто знищив близько п'ятнадцяти озброєних до зубів терористів, — згадують його бойові товариші...

Підполковник Юрій Коваленко був професійним військовим, до кінця виконав свій обов'язок, виявивши мужність і героїзм у справедливій боротьбі за визволення рідної української землі від терористичної нечисті. Пам'ять про нього назавжди залишиться в серцях вдячних земляків.

СИЛЬНИЙ І ТОЛЕРАНТНИЙ ВОДНОЧАС

Указом Президента України № 651/2014 від 14 серпня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» старшого сержанта Миколу Алексеєва нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Микола Алексеєв народився 3 вересня 1983 року. Неодноразово захищав спортивну честь свого загону, своєї частини. Вирізнявся вмінням згуртувати навколо себе людей. Строкова служба загартувала його та стала путівкою у війська спеціального призначення, де він пройшов весь шлях становлення молодшого командира: курсант 50-го окремого навчального загону спеціальної підготовки, розвідник групи спеціального призначення, командир відділення групи спеціального призначення, заступник ко-

мандира групи спеціального призначення.

— Ми з Миколою зустрічалися три роки, а 8 червня 2013 року побралися, — розповідає дружина спецпризначенця Юлія Алексеєва. — Для нього і його однополчан ця війна почалася ще в березні минулого року. Він сказав, що вони — розвідка, а потім додав: «Ми перші приходимо й останні йдемо». Востаннє ми з чоловіком зустрілися 15 травня тої року, їх тоді взагалі не відпустили з частини... Сам він із селища Ульяновки, де після закінчення школи працював у міліції. Одночасно із цим заочно навчався в Кіровоградському юридичному інституті Харківського національного університету внутрішніх справ (однак не закінчив його через закриття цього вищого навчального закладу та мав намір продовжити згодом навчання вже в іншому виші). Згодом вирішив піти на контрактну службу в армію, перший контракт уклав на три роки, а потім, коли він завершився (на той час Микола вже був зі мною), ми вирішили, що слід його продовжити — і він підписав контракт на наступних п'ять років. У 3-му окремому полку спеціального призначення мій чоловік прослужив чотири роки, був там взірцем для всіх, його всі поважали. Був спортсменом, не пив, не курил, підлеглих змушував тренуватися до сьомого поту для їхнього ж добра, забороняв їм навіть курити. Я вдячна долі, що вона подарувала мені цю людину. Але подарувала — і забрала. Він — герой, мені є на кого рівнятися. Його побратими мені розповідають, що брали з нього приклад, що їм завжди цікаво було почути його думку з будь-якого приводу, бо завжди вмів аргументовано пояснити, чому думає так чи інакше...

— Звістка про смерть Колі Алексеєва ранила моє серце. Ну, як мені, учительці-пенсіонерці, можна змиритися з тим, що мого учня немає серед живих?! Це біль і горе матері Ольги Миколаївни, дружини Юлії, нас, його вчителів, однокласників, друзів і сусідів, та що там говорити — усіх жителів району й України, — тамуючи душевний біль, мовить Ніна Маслій, перша вчителька Миколи

Алексеева. — Яким чудовим він був хлопчиком! Із дитинства самостійний, ввічливий, співчутливий і відповідальний. У нього хворів тато, і Коля дуже рано подорослішав — не вередував, не капризував, допомагав мамі. Він був товариською дитиною, завжди в оточенні друзів, умів тактовно жартувати. Говорю про нього добре не тому, що про покійних не можна погано говорити, а тому що не можу чогось поганого пригадати, не було такого...

— Переглядаю шкільний альбом: то ми розгублені стоїмо поряд з першою вчителькою Ніною Онуфріївною, то Коля Алексеев попереду стоїть із Сергієм Мазуром на фізкультурі, то ми метемо шкільне подвір'я, то в день випускного поряд з класним керівником Тамарою Йосипівною Яремчук, і всі такі щасливі та впевнені в собі, — згадує Миколина однокласниця Тетяна Кравець-Гордійчук. — Коля Алексеев був напрочуд добрим і щирим, і коли в підлітковому віці виникали якісь непорозуміння й суперечки між дівчатами і хлопцями, він, як миротворець, гасив конфлікт без бійки, без крику. Такий мав талант — толерантна людина... Війна, виявляється, не так далеко від нас, якщо гинуть наші ровесники. Хай швидше повернеться мир на нашу землю, щоб росли діти, не плакали матері. А ми пам'ятатимемо Колю — нашого друга дитинства, чудового хлопця.

— Багато жителів Ульяновки пам'ятають молодшого сержанта Миколу Алексеева, який працював у райвідділі міліції помічником дільничного інспектора міліції, — каже Анатолій Власов, помічник начальника відділу з кадрової роботи Ульяновського РВ УМВС у Кіровоградській області. — Через свою вроджену тактовність він добре спілкувався з людьми — вони йому довіряли. Земляки цінували Миколу за справедливе ставлення, уміння слухати і не робити поспішних висновків. Він любив свою професію — прийшов у правоохоронні органи після строкової служби в армії в листопаді 2003 року, вона загартувала його силу духу й

тіло. Микола займався спортом — був упевнений, що здорове тіло допоможе йому бути витривалим у будь-яких обставинах. І все ж військова справа більше була йому до душі, тому він зробив наприкінці 2007 року вибір — пішов служити в армію за контрактом. Під час відпусток завжди заходив у райвідділ — своє перше робоче місце, цікавився справами вчорашніх своїх колег, ділився враженнями про військову службу. Словом, не поривав дружніх стосунків зі своїми друзями...

ПРОДОВЖУВАЧ СІМЕЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТРАДИЦІЇ

Указом Президента України № 651/2014 від 14 серпня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» старшого солдата Івана Маркова нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він 31 травня 1993 року, любив свою професію військового. А його любили й поважали в колективі. Бо й сам, кажуть його бойові побратими, умів товаришувати і любити. Був неординарною людиною, кожне його слово було обдуманим і влучним. Іванові жарти й зараз, коли хлопці з його полку їх згадують, піднімають ім настрій. А перед очима постає Іван...

На початку антитерористичної операції його направили в Луганську область, у селище Изварине, захищати державний кордон України. На фронті Іван зазнав поранення, коли бойова машина, в якій він перебував, підірвалася на фугасі. Тоді хлопець відмовився від госпіталізації, сказав, що лікуватиметься в польових умовах.

— Я служив строкову службу в дев'ятій бригаді спецпризначення. Один Іванів дід був офіцером, дослужився до майора, другий у званні старшого лейтенанта командував батареєю, став інвалідом війни, а потім усе життя вже на цивільній посаді працював у різних військових гарнізонах, — розповідає батько полеглого спецпризначенця Анатолій Васильович. — Тож він, дотримуючись сімейної військової традиції, пішов за контрактом в армію. Народився Іван у Кіровограді, згодом жив і навчався в селі Мар'ївці Компанівського району. У тамтешній школі і директор, і його перша вчителька та інші вчителі згадують про нього, як про дуже хорошого учня й непересічну людину. Про це вони казали й нещодавно, 18 червня, на відкритті пам'ятної дошки синові на школі, де він навчався із 2000-го по 2010 рік. Слова пошани і вдячності за виховання сина висловили його бойові побратими, військовий комісар міжрайонного об'єднаного Бобринецько-Устинівсько-Компанівського військового комісаріату Микола Капітоненко. Голова

Компаніївської райдержадміністрації Вадим Спиктаренко зазначив, що Україна завжди пам'ятатиме подвиг своїх героїв... Іще у школі Іван казав, що після її закінчення піде служити в армію. І пішов би одразу, але йому виповнилося тоді лише 17 років. Тож він вступив на природничо-географічний факультет КДПУ ім. В. Винниченка, де провчився рік. А через рік пішов у військкомат у Бобринці й заявив, що хоче служити за контрактом.

Потрапив до 50-го окремого навчального загону спеціальної підготовки, звідки перейшов служити до 3-го окремого полку спецпризначення. Його однополчани розповідають, що під час боїв як кулеметник безстрашно захищав їх. А до того вони неодноразово були на навчаннях, зокрема і в горах, про що хлопці так згадують: «Після виснажливих тренувань ми всі падаємо, а Іван розстеляє килимок — і розбирає кулемет та дві години змашує, чистить і збирає його». Ось так він техніку любив. Хлопці кажуть, що відзначався син і в знанні військових статутів: міг почати цитувати якийсь із них з будь-якого слова.

Дуже акуратний був, слідкував за тим, щоб усе було чітко й гарно. І жартувати любив, і пісні складав, і співав сам. Я з ним за 12 годин до загибелі розмовляв, то він сказав, що з ним усе добре. Ніколи ні на що не скаржився, казав, що в нього не служба, а робота. Планував вступати до Академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, що у Львові.

Постійно в Кіровограді Іван жив два з половиною роки, коли служив за контрактом. Хоча час від часу зникав на тиждень — два: то навчання, то відрядження. Він дуже вболівав за Україну, патріотом був, таким його виховали. Воював дуже добре, про це розповідають його бойові побратими.

ВІД ПРЕЗИДЕНТСЬКОГО — ДО ПОЛКУ СПЕЦПРИЗНАЧЕННЯ

Дев'ятнадцятого липня 2014 року в лікарні міста Гукового Ростовської області (РФ) від тяжких поранень, отриманих 15 липня поблизу села Провалля Свердловського району Луганської області внаслідок мінометного обстрілу проросійськими терористами, помер заступник командира групи 3-го окремого полку спеціального призначення старшина **Віктор Гаркавенко**

Указом Президента України № 651/2014 від 14 серпня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» Віктора Гаркавенка нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

— Коли ми разом з Віктором забирали першого нашого загиблого земляка, я й подумати не міг, що через місяць Віктор буде на його місці, — сказав, проводжаючи бойового побратима в останню путь, виконувач обов'язків заступника командира частини Андрій Неживий. — Він був хорошою людиною, хорошим командиром. У бою 15 липня вижив, вистояв, але зазнав тяжких поранень. На жаль, доля розпорядилась так, що вже 19 липня Віктор помер у госпіталі.

Віктор Гаркавенко присвятив себе службі в Збройних силах України. Був надійним

товаришем, доброю, веселою та компанійською людиною. Після строкової служби в армії та навчання вирішив, що буде професійним військовим, і вступив до лав Української армії контрактником. Зареконував себе в полку з найкращого боку, командування за зразкову службу неодноразово його відзначало — медаллю та почесними грамотами.

Народився Віктор Гаркавенко 11 березня 1985 року, закінчив дев'ятирічку в селі Глиняному Добровеличківського району, а десятий та одинадцятий класи — у місті Новоукраїнці. У Кіровограді вступив до технікуму, звідки його невдовзі призвали на строкову службу. Її хлопець проходив у Президентському полку в Києві, після чого повернувся до Кіровограда і працював в охоронних структурах. Згодом уклав військовий контракт і служив у 3-му окремому полку спеціального призначення.

— Вітя був доброю, чуйною людиною. Його поважали і поважають у частині. Військова справа була для нього сенсом життя, — розповідає про свого чоловіка, батька їхнього маленького сина Сашуні, котрий пам'ятає, любить тата й дуже сумує без нього, військовослужбовець Катерина Гаркавенко. — Він крок за кроком отримував звання за зразкову військову службу, мріяв стати офіцером. Восени 2014 року мав закінчити навчання й отримати звання лейтенанта, але доля вирішила по-іншому. Віктор один з перших поїхав до Криму на війну в березні 2014-го і півроку захищав Україну, тримав позиції... Знаєте, не було в нього там такого, що «я — герой, іду воювати за Україну». Він вважав, що зобов'язаний бути в областях, де триває війна, допомогти своїм товаришам по службі, не дати тим паразитам прорватися до нас ближче, тримав зі своїми однополчанами оборону. Навесні був у Донецькому аеропорту, коли там лише почався перший обстріл. Потім його та інших хлопців перекидали в різні місця на сході України виконувати завдання, накази. Де він був, я не завжди знала. Вітя не казав, і тоді я розуміла, що десь не в хорошому місці. Він хвилювався, що плакатимемо, переживатимемо, а нам залишалося лише молитися за нього. На роботі його всі знають як Гарика, такий позивний у нього був і там, у краю, який несе смерть, де вродки безжалісно вбивають хоробрих хлоп-

ців, найкращих чоловіків, незамінних батьків для маленьких дітей. Він завжди був за справедливість, ніколи нікого не ображав. Друзям допомагав як міг. Йому важко було дивитися на те, що відбувається, він не розумів, за що брат пішов на брата. Напевно, так і не зрозумів. Усі кажуть, що герої не вмирають... Ще й як умирають. У 2013 році його за професіоналізм нагородили нагрудним знаком від Генерального штабу Міністерства оборони України. Віктор здійснив 35 стрибків з парашутом із різних видів військової авіації. Багато часу проводив на навчаннях, стріляв зі всіх видів озброєння, яке має його військова частина. Багато часу проводив у полях, де спецпризначенців навчали виживати в різних умовах, був у захваті від гірської підготовки. Брав участь у змаганнях з американськими військовими. Був захоплений ними, багато чого в них навчився. З кожним роком усе більше вдосконалювався як воїн і належним чином захищав не лише честь частини, а й усю Україну. Дуже любив нашого сина Сашка, якому нещодавно виповнилося п'ять років. Усюди брав його із собою, вони разом навіть автомобіль ремонтували. Синочок подавав батькові маленькі ключі й дуже радів із цього. Віктор не перекладав турбот про сина на мене, його дружину, йому цікаво було з ним. Він був найкращим чоловіком, хорошим батьком, вірним другом і дуже хорошою людиною...

ВРЯТУВАВ ПІДЛЕГЛИХ У БОЮ

Один з двох бронетранспортерів 34-го батальйону територіальної оборони «Батьківщина» 21 липня 2014 року зазнав нападу проросійських терористів біля їхнього блокпоста під Горлівкою (Донецька область). Загинули ті, хто сидів зверху, зокрема й командир роти майор Роман Майстерюк (ПОСМЕРТНО — ПІДПОЛКОВНИК)

Указом Президента України № 747/2014 від 29 вересня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» Романа Майстерюка нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня (посмертно). Рішенням Кіровоградської міської ради від 31 березня 2015 року вулицю Новоросійську міста Кіровограда перейменовано на вулицю Підполковника Майстерюка Р. А.

Народився він 23 листопада 1971 року. Ріс, навчався, відслуживши строкову службу в Чехословаччині, твердо вирішив стати офіцером. Час тоді був переломним — крах Радянського Союзу, скорочення багатьох військових училищ. Тож спочатку хлопцеві довелося навчатися в Прибалтиці, згодом — у Ленінграді, а випускатися в Дніпропетровську. А далі була офіцерська служба в різних гарнізонах України. Після закінчення навчання

у Військовому гуманітарному інституті Національної академії оборони України офіцер прибув до Кіровограда на посаду заступника командира 50-го окремого навчального загону спеціального призначення з виховної роботи, згодом перейшов до 3-го окремого полку спеціального призначення. Скрізь його супроводжувала дружина Ірина, яка служила за контрактом у військовому підрозділі зв'язку.

— Із Романом я познайомився років п'ятнадцять тому. Він був патріотом, справжнім офіцером та дуже порядною людиною з активною життєвою позицією, — каже товариш Романа Майстерюка, заступник начальника Кіровоградського гарнізону із роботи з особовим складом підполковник Олег Молчанов. — Ми втратили великого друга і велику людину.

У Романа Андрійовича було незвичне захоплення — пропагувати військову службу. Він кілька років поспіль був не-

змінним ведучим телепрограми «Армія» на нашому місцевому телебаченні. Через нестандартний підхід та креативну подачу матеріалу його телепроект був доволі популярним. Із початком проголошеної у країні першої хвилі часткової мобілізації Роман Майстерюк, як і сотні патріотів України, вирушив до військового комісаріату (на той час він уже декілька років як звільнився з армії за вислугою років). Знаючи про його відмінну підготовку, офіцерові запропонували очолити стрілецьку роту одного з кіровоградських батальйонів територіальної оборони. Він без вагань пристав на пропозицію...

Того ранку рота Романа Майстерюка дістала наказ зайняти блокпост поблизу міста Дзержинська. За даними нашої розвідки, об'єкт залишили терористи. Бойові товариші згадують, що при під'їзді до блокпоста ротний був дуже стурбованим. У минулому офіцер спецпризначення, він відчував засідку шкірою, однак... Пропустивши першу БМП, в якій їхав заступник командира батальйону із роботи з особовим складом, терористи відкрили шалений вогонь по другій, де знаходився командир роти. Вогонь не вщухав ані на мить. Ротний віддав наказ зайняти кругову оборону, а сам, щоби врятувати відрізаних від основних сил товаришів, вивірився вперед. Підбита бойова машина палала на дорозі, а екіпаж продовжував оборонятися. Майор миттєво скерував дії механіка-водія, і «броня» відрізала своїм корпусом екіпаж від терористів, що наступали. Однак підступна кулеметна черга вдарила в плиту бронезилета та розвернула його, а інша прошила бік майора. Це були останні хвилини життя офіцера, українського героя. Він загинув, але встиг врятувати бойових товаришів.

У тому бою злість за смерть ротного додала бійцям мужності, тож терористи з великими втратами змушені були відійти. За кілька хвилин синьо-жовтий прапор замайорів на флаштоку блокпоста.

Роман Майстерюк залишив про себе не лише світлу пам'ять, він разом з дружиною виховав справжнього чоловіка — сина Максима, який згадує про свого батька як про надзвичайно мужню та захоплену військовою справою людину.

— Він рідко бував удома — постійно був зайнятий роботою. Але ті моменти, що ми проводили разом, не забуду ніколи, — ділиться спогадами Максим. — У вільний від роботи час ми всією сім'єю подорожували Україною. Батько, показуючи Запорізьку Січ, Пирогове, Чернечу гору в Каневі, прищеплював мені патріотизм. Не словом, а ділом. І за це я йому безмежно вдячний. Його останній вчинок розумію і підтримую. Адже мій батько — справжній офіцер, який ніколи не кинув би своїх бійців напризволяще.

— Так як чоловік мене кохав, так ніхто у світі більше не любив, навіть, здавалося мені, і мої батьки. Надзвичайно відкритою, щирою людиною був, — розповідає дружина офіцера Ірина Майстерюк. — Такіх чоловіків один на сотню народжується. І якби не ця війна, то дожили б з ним разом віку, а так прожили тільки 21 рік разом. Проїшли і Крим, і Рим, і всі ці військові містечка. Усе пережили, перевірили одне одного в різних ситуаціях. Я його навіть до служби ревнувала, настільки він був відданий їй. Був справжнім офіцером, а мені казав: «Іро, ти все витримаєш». Коли Роман пішов на війну, то я вже знала, що він не повернеться. Такий зв'язок існував між нами. Навіть усім родичам казала, що його не можна туди пускати, бо знаю, що він там і залишиться. Коли вирушав в АТО, підійшов до нас із сином, поцілував мене в щоку, розвернувся, махнув рукою й пішов. Я питала в нього: «А як тебе вб'ють, коли ти не повернешся, що ми робитимемо з Максимом?» А він відповів: «Ти — дружина офіцера, ти витримаєш». Таке загартування у мене — з перших років нашого подружнього життя. Якимось чоловік мене так налашту-

вав за роки сімейного життя, що я мала витримувати непросте життя дружини військового. Втрату Романа дуже важко пережити, наче перепиляли мене на дві частини. Кажуть, що час лікує, не лікує, нема такого. Але знаю, що душа мого чоловіка — поряд зі мною, завжди відчуваю його присутність. Коли щось у мене не виходить, то прошу його допомоги. Якийсь підсвідомий з ним зв'язок існує, інколи настільки відчуваю його присутність, що аж мурашки пробігають по тілу. Дуже жаль і чоловіка, і всіх інших хлопців, які загинули. Хочу, щоб їх не забули, як забули афганців, чорнобильців, щоб їх пам'ятали. І щоб меморіальний комплекс на Рівненському кладовищі влада зробила таким, як пообіцяла, щоб відповідальні за цю справу вклали у створення

меморіалу частинку своєї душі, бо полегли заслужили на це...

Мого чоловіка поважали в частині, бо все робив з душею, ні від кого не намагався щось отримати. У нього був товариш, з яким служили разом, а потім працювали, — Андрій Фомуляев. Так той якось сказав мені: «Іро, у мене були друзі, які завжди потребували моїх послуг. Роман єдиний, кому від мене нічого не треба було. Таких людей мало». Дійсно мало, до того ж він був надзвичайно чесним. Інколи треба було б і схитрувати, я так і казала: «Ти хіба не можеш якось там підхитрити!» На що він відповідав: «Не можу». Чи то такий вдався, чи батьки так виховали. Поганого про нього ніхто не згадує, тільки одне добро. Мабуть, таких людей Бог до себе забирає в першу чергу. Йому такі, на жаль, потрібні.

ВЗЯЛИ УДАР НА СЕБЕ

Під ранок 31 липня 2014 року, від 03:20 до 03:50, російська диверсійно-розвідувальна група обстріляла з мінометів та гранатометів український прикордонний підрозділ «Василівка», що знаходився в населеному пункті Василівці (Амвросіївський район Донецької області)

Внаслідок обстрілу п'ятеро прикордонників Донецького прикордонного загону Східного регіонального управління Державної прикордонної служби України загинули та одинадцятьоро зазнали поранень. Серед загиблих були й наші земляки — молодший інспектор прикордонної служби 1-ї категорії відділення інспекторів при-

кордонної служби «Іловайськ» старший сержант Олег Паршутін та молодший інспектор прикордонної служби 1-ї категорії — інструктор кінологічного відділення відділу прикордонної служби «Амвросіївка» молодший сержант Ростислав Черноморченко.

ПОВАЖАЛИ СПІВРОБІТНИКИ, ЛЮБИЛИ Й ШАНУВАЛИ РІДНІ ТА ДРУЗІ

Указом Президента України № 640/2014 від 8 серпня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» Олега Паршутіна нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Молодший інспектор прикордонної служби 1-ї категорії другого відділення інспекторів прикордонної служби відділу прикордонної служби «Іловайськ» Донецького прикордонного загону Східного регіонального управління старший сержант Олег Паршутін народився 14 березня 1975 року. Навчався у школі № 23 та у вищому професійному училищі № 4, де здобув фах електрозварника. Відслужив строкову службу в місті Сімферополі — у підрозділі Внутрішніх військ МВС Украї-

ни. До мобілізації у військо чоловік трудився на Кіровоградському хлібозаводі № 3, де відпрацював чотирнадцять років водієм відділу постачання.

Тільки добрим словом згадують про нього в будинку № 34 на вулиці Героїв Сталінграда в Кіровограді, де він жив та де познайомився зі своєю майбутньою дружиною — дівчиною Оксаною, з якою поєднав життя та зазнав щастя батьківства. Тамтешні мешканці кажуть, що запам'ятали Олега культурним, уважним, доброзичливим.

— У дитячі та юнацькі роки Олег був дуже активним, відвідував різні поза-шкільні гуртки: з хокею, веслування на байдарках, легкої атлетики, а також навчався в музичній школі, — розповідає дружина нашого земляка Оксана Паршутіна. — Під час строкової військової служби захопився стрільбою. Згодом прийшов

працювати у ТОВ «Кіровоградхліб» водієм постачання. Усі його колеги за час спільної роботи не пам'ятають жодної сварки з Олегом Володимировичем. Усі його друзі та знайомі кажуть лише хороші слова про нього. Він був чуйним, добрим і товариським. Завжди радий був допомогти ближньому. Торік 31 березня Олега викликали на військові збори й відправили до Донецької області. Протягом чотирьох місяців служби і йому, і нам, його рідним, було дуже важко. Умови, в яких перебував мій чоловік та його товариші, не можна назвати хорошими. Багато чого їм не вистачало: їжі, зброї, а також спеціального одягу для військових. Ми з донькою Юлею мріяли про швидке повернення батька та чоловіка додому. Тепер нам, рідним та близьким Олега, його дуже не вистачає, ми його завжди пам'ятатимемо й шануватимемо.

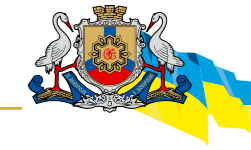

ЗАВЖДИ ГОТОВИЙ БУВ ДОПОМОГТИ КОЖНОМУ

Указом Президента України № 640/2014 від 8 серпня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» Ростислава Черноморченка нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Молодший інспектор прикордонної служби 1-ї категорії — інструктор кінологічного відділення відділу прикордонної служби «Амвросіївка» Донецького прикордонного загону Східного регіонального управління молодший сержант Ростислав Черноморченко народився 23 березня 1992 року, навчався у школі № 31.

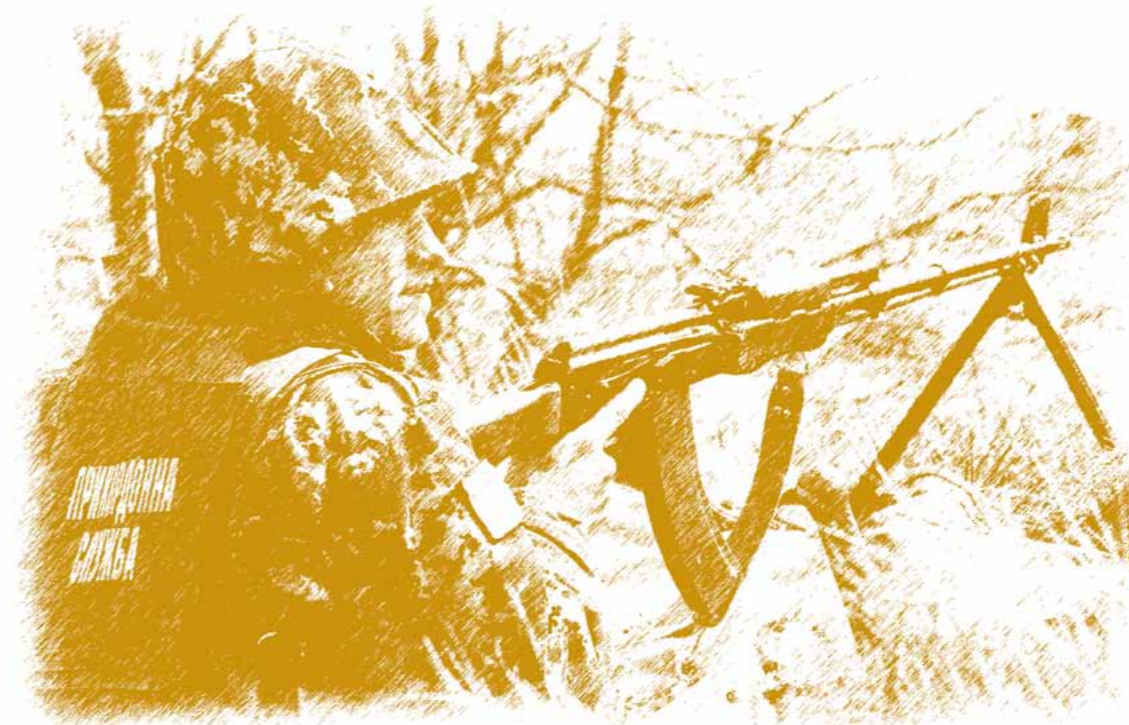
— Ростислав активно займався спортом, йому дуже подобався футбол. Він брав участь у змаганнях, з командою виїздив на матчі і в інші населені пункти області, — розповідає про сина його мати Ніна Іванівна. — Займався рукопашним

боєм, хотів бути сильним і загартованим. Рано став самостійним: уже в чотирнадцять років і на будовах підробляв, і заробляв гроші іншим способом, ніякої роботи не цурався. Після школи син з товаришем поїхали до Києва, де разом вступили до державного професійно-технічного навчального закладу «Регіональний центр ювелірного мистецтва міста Києва». Ростислав вивчився там на ювеліра, після чого до призову на строкову службу працював за фахом у Кіровограді. Після призову його направили до військового навчального центру в Полтаві, а згодом — у військову частину в Дніпропетровській області. Там він завершив службу у званні молодшого сержанта начальником радіостанції роти глибинної розвідки. Командування відгукувалося про нього як про відповідального, дисципліновано-

го, урівноваженого молодшого командира. Після повернення зі строкової служби став ще добрішим, співчутливішим, стався всім допомагати. До бабусі постійно їздив, всюди встигав робити хороші справи. Після повернення зі строкової служби син пропрацював вісім місяців ювеліром, потім зайнявся будівельно-ремонтними роботами. Та невдовзі, під час першої хвили часткової мобілізації, його знову призвали до армії...

— Ростик для нас був справжнім товаришем, з ним ми із одного казанка їли, шматок хліба ділили, — згадує Ростислава його бойовий побратим сержант Віталій Прокутко. — Він назавжди залишиться для всіх нас, прикордонників, з якими він служив, — таким, яким був на службі: добрим, щирим, готовим допомогти в скрутну годину.

КОМБАТА ЗУПИНИЛА ЛИШЕ КУЛЯ СНАЙПЕРА

Двадцять третього липня 2014 року під час боїв за визволення Лисичанська при спробі вивести з-під обстрілу та порятувати поранених бійців Національної гвардії й Збройних сил України загинув командир стрілецького батальйону Центрального оперативного з'єднання Національної гвардії України, що дислокується в Кіровограді, підполковник Павло Сніцар

Указом Президента України № 651/2014 від 14 серпня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» його нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно). Рішенням Кіровоградської міської ради від 11 листопада 2014 року вулицю Ленінградську міста Кіровограда перейменовано на вулицю Павла Сніцара. Наказом командувача Національної гвардії України за проявлений героїзм Павлові Сніцару присвоєно звання полковник (посмертно). Його навечно зараховано до списку особового складу управління Кіровоградського стрілецького батальйону окремої Криворізької бригади охорони громадського порядку Національної гвардії України.

— Ми втратили чудову людину, прекрасного офіцера, батька своїх дітей та своїх солдатів. Такої чесної, порядної людини я ще не зустрів. У нього завжди було від-

крите серце. Він служив для того, щоб ми з вами жили краще. І ціна цього — його життя, — сказав під час прощання з командиром батальйону заступник командира військової частини, в якій служив Павло Сніцар, полковник Андрій Приходько.

— Народився він 10 липня 1976 року в місті Ульяновці. У 1983 році пішов до першого класу Ульяновської школи № 2, — розповіла про свого учня на церемонії прощання з ним Надія Бурдейна — перша вчителька Павла Сніцара. — Хлопчик був життєрадісним та добрим, ріс у родині, де панували любов і працелюбність. У школі навчався добре, йому подобалися уроки математики, фізкультури. Неодноразово захищав честь школи на змаганнях. Його любили друзі за доброту, чуйність, бажання завжди допомогти іншим. Захищав друзів, любив правду. Учителі школи його поважали, він мав значний авторитет, мріяв стати військовим...

— Дитинство Павла пройшло в Ульяновці, там він навчався у школі, займався спортом, — розповідає дружина нацгвардійця Леся Сніцар. — На обласних змаганнях з легкої атлетики посідав призові місця. Батьки вчили його поважати людей і прищеплювали правильні життєві цінності. Мама Павла дуже хворіла, тому хлопець брав на себе всю домашню роботу. А коли батьки гостювали у сестри, яка вчилася в Умані, то залишався порядкувати вдома, старався до їхнього повернення щось смачненьке приготувати, напекти... Він часто навідувався до сусідньої школи — ходив проважати мене додому. Дорогою пригощав цукерками, поступово наша дружба переросла в кохання. Восьмого листопада 1993 року ми познайомились, а через п'ять років одружились. Павло вступив до Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (факультет Міністерства внутрішніх справ). Хоча вчилися ми в різних містах (Павло — у Хмельницькому, я — у Харкові), та щонеділі приїздили до Кіровограда, щоби зустрітися. Згодом чоловік продовжив навчання в Національній академії внутрішніх справ у Києві. Мав струнку поставу, завжди охайний вигляд, напрасовану сорочку та начищене взуття. «Душа в тебе може бути нечистою, але взуття — ніколи», — полюбляв жартувати Павло. Він був з тих, що більше роблять, ніж говорять. А ще мав велике серце і загострене почуття справедливості й честі... Згідно з розподілом після закінчення навчання в Національній академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького чоловік почав служити в стрілецькому батальйоні Криворізької військової частини, що дислокується в Кіровограді. За високий професіоналізм його призначили командиром цього батальйону. На той час він був наймолодшим комбатом у місті. Але вже вирізнявся мудрістю й відповідальністю. Його підлеглі для нього були як рідні діти. Завжди пе-

реживав, чим їх нагодувати, знав потреби кожної родини своїх колег, кому чим треба допомогти. Вітав зі святами ветеранів. Знаходив спільну мову з різними людьми, нікого не цурався. І попри всі труднощі казав: «Не переживай, прорвемось. Усе буде добре»... Коли в країні розпочалась Революція гідності, Павло з батальйоном отримав наказ охороняти громадський порядок у Києві. Фактично він опинився по той бік барикад... Але чоловік розумів, чому люди повстали. Вдома він казав, що керівництво країни далеко від розуміння потреб народу. Майже два місяці Павло був у Києві. З Майдану приїжджав весь закіптюжений і все казав мені й нашим дітям, Олексієві й Даринці, щоб не хвилювалися, що все буде добре. У столиці Павло дістав травму — йому в око влучив шматок палаючої шини. Він почав втрачати зір і слух, довго лікувався.

Коли почалася війна, то, попри травми, комбат Павло Сніцар разом з батальйоном вирушив у зону АТО боронити цілісність і незалежність країни. На прощання цілував дружині руки і просив берегти дітей. Коли приїжджав додому з війни, розповідав, що доводиться протистояти російським військовим і що ті не мають ні честі, ні гідності, схожі на колишніх зеків. Свій 38-й день народження відзначав з батальйоном у зоні АТО. Пригощав хлопців борщем. Це було 10 липня, а 23-го пішов у свій останній бій — звільняти український Лисичанськ від бойовиків. Під час сутички нацгвардійці потрапили під обстріл, стало відомо, що поранено полковника Олександра Радієвського, якому підпорядковувався Павло Сніцар. Мужність і відвагу полковника визнавали навіть сепаратисти, а для Павла Сніцара він був наставником і прикладом. Тож комбат без вагань пішов рятувати полковника і витягати своїх бійців, та його зупинила куля снайпера... Наступного дня після смерті Павла Сніцара над Лисичанськом замайорів синьо-жовтий прапор.

ГРУПА НЕ ПОВЕРНУЛАСЬ ІЗ ЗАВДАННЯ

Двадцять дев'ятого липня 2014 року група 3-го окремого полку спеціального призначення виконувала бойове завдання з порятунку екіпажу збитого українського військового літака в районі міста Сніжного, що в Донецькій області. Поблизу села Латишевого Шахтарського району її із засідки атакували терористи

Унаслідок цього загинули 11 наших бійців (за іншими даними — 12 або 8). Троє з них — кіровоградці: головний сержант роти старшина Олексій Глобенко, заступ-

ник командира розвідгрупи старшина Андрій Шершень та водій автомобільного відділення спеціальних машин старший солдат Сергій Гришин.

МАВ ХИСТ І ДО МИСТЕЦТВ, І ДО ВІЙСЬКОВОЇ СПРАВИ

Указом Президента України № 873/2014 від 14 листопада 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Олексія Глобенка нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (по смертно).

Народився він 9 травня 1988 року в селі Глиняному Голованівського району. Навчався в місті Гайвороні у школі та в професійному аграрному ліцеї, де опанував фах муляра. Про різнобічний розвиток хлопця свідчить те, що в ліцеї він відвідував хореографічний гурток. І коли викладачці потрібно було кудись терміново відлучитися, то вона залишала всю групу на Олексія: дівчата і хлопці визнавали його авторитет. Згодом він потрапив на строкову службу в 3-й окремих полк спеціально-

го призначення. Відслуживши, лишився у військовій частині контрактником. Олексія однополчани вважали щасливчиком, адже під час АТО смерть двічі оминала його: під Донецьком життя ледь не обірвала куля ворожого снайпера, згодом він лише завдяки щасливому випадку не потрапив на борт літака Іл-76, збитого терористами над аеропортом Луганська.

— Він мене взяв із дитиною, дуже добре ставився до нас, хорошим був сім'янином. А познайомили нас мої подруги, — розповідає Тетяна Соловійова — дружина Олексія Глобенка. — Ми були в кав'ярні, я відлучилася, а коли повернулася, то побачила, що за нашим столиком уже хлопці сидять. Поспілкувалися, обмінялися номерами телефонів. Я й не думала, що він подзвонить, але минув деякий час — і він зателефонував. Так ми почали зустрічатися. Потім я потрапила у скрутну ситуацію: працювала в поштовому відділенні, грошей не вистачало, щоб винаймати квартиру, тож зібралася їхати до мами в Малу Виску. Олексій запропонував допомогу. Він відшукав житло, так ми почали жити разом. Через три роки я завагітніла, у нас народився син Владислав, зараз йому три роки... Перед продовженням військового контракту Олексій вагався, чи варто це робити, а я наполягла. Бо де ще в Кіровогра-

ді можна заробити чотири тисячі і щоб їх вчасно платили? Думали, ще один термін відслужить — і все... Хто ж знав, що буде війна? Тепер каюся: чи не я винна в його загибелі? Кажуть, із часом біль від втрати вгамовується, а мені з кожним днем на душі стає все важче. Наприкінці лютого чи на початку березня минулого року чоловіка разом з іншими спецпризначенцями відправили у Крим. Там Олексій був два місяці, потім йому дали тижневу відпустку, а далі — на схід. Яюсь Олексій приїжджав додому, побув чотири дні, а невдовзі його не стало. Друзі чоловіка розповідають, що група зупинилася на відпочинок в ангарі на околиці села Латишевого. Звідкись узявся ворожий танк і почав розстрілювати ангар. Хлопці вибігли, а Олексія потім знайшли вбитим біля машини. Це сталося 29 липня об одинадцятій вечора. Зранку я з ним розмовляла по телефону. Їм дали наказ збиратися, сказав мені, що більше не може розмовляти, вимкнув телефон — і більше я його не чула. Зазвичай він не дзвонив день-два, інколи — три. У такому разі надсилав смс, що живий-здоровий, щоб я не хвилювалася. А тут вівторок, середа, четвер, п'ятниця — і ніякої звістки. Уже в суботу мені зателефонували з військової частини й сказали, щоб я приїхала на упізнання...

БУВ УЧИТЕЛЕМ ПРОФЕСІОНАЛІВ

Указом Президента України № 873/2014 від 14 листопада 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Андрія Шершня нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він 22 серпня 1981 року в Старій Жадові, селі Сторожинецького району Чернівецької області. У село Хлібодарівку Чаплинського району Херсонської області разом з батьками переїхав 1985-го. У 1999 році закінчив Хлібодарівську школу, навчався в КДПУ ім. В. Винниченка на фізико-математичному факультеті.

За покликом серця Андрій Олексійович став військовим. Був заступником командира розвідувальної групи 3-го окремого полку спеціального призначення, учасником парашутної команди полку (здійснив понад

200 стрибків з різних видів парашутів), інструктором зі стрільби. Брав участь у миротворчих операціях — у Іраку та Кувейті (2003–2004 роки) і знову в Іраку (2005 рік), у міжнародних військово-спортивних змаганнях підрозділів спеціального призначення. Був одружений з Антоніною Шершень, яка ростить їхнього чотирирічного сина.

— Про кожного з них можна сказати багато добрих слів, — розповів молодший сержант Сергій Пасхал, проводжаючи в останню путь своїх загиблих побратимів, серед яких був і старшина Андрій Шершень. — Вони були найкращими, і ми збережемо пам'ять про цих героїв на все життя. Андрій був снайпером, як кажуть, від Бога, світлою головою нашої частини. Він зробив вагомий внесок у розвиток та покращення бойової підготовки всього особового складу нашого полку...

Про кіровоградця пам'ятають і там, де він ріс та закінчив школу: у Хлібодарівській загальноосвітній школі відбувся мітинг з нагоди урочистого відкриття меморіальної дошки увічнення пам'яті випускника Андрія Шершня, який загинув при виконанні військового обов'язку в зоні АТО. Хлібодарівський сільський голова Віталій Свінцицький, виступаючи перед громадою, запевнив, що Андрія хлібодарівці пам'ятатимуть завжди. Заступник голови районної державної адміністрації Олександр Бурейко поклонився батькам, які виростили і виховали відважного сина, і запевнив їх у підтримці влади. Мати загиблого воїна, Олена Шершень, сказала: «Я пишаюся своїм сином Андрієм, який захищав країну, і вдячна вчителям за те, що вони навчили його любити Україну».

На цьому заході були присутні військові, які дислокуються на території Чаплинського району Херсонської області, а також директор Хлібодарівської ЗОШ Василь Іванчак, який несе службу в зоні АТО і прибув у тимчасову відпустку. Усі вони хвилиною мовчання вшанували загиблого спецпризначенця.

Андрій був активною людиною — інструктором з альпінізму, снайпінгу, а ще понад усе любив сина Данечку та свою похресницю Даринку. Як тільки в Україні розпочалися бойові дії, він власноручно за допомогою волонтерів почав розробляти нову гвинтівку для снайперів, але завершити розпочате не встиг. Та його діло довели до кінця, і на честь загиблого нову гвинтівку назвали «Шершень».

— Мій чоловік — найпрекрасніша людина з усіх, яких я зустрічала у своєму житті, — розповідає про чоловіка його дружина Антоніна Шершень. — Спочатку навіть повірити не могла, що такі люди існують. Він був дуже добрим, розумним, сильним, мужнім, щирим, людиною слова, честі і гідності, віруючою людиною і завжди носив Бога в серці та думках. Він — людина з великої букви: сильна духом, прекрасна душею і серцем, наповнена любов'ю до всього, за що б не брався.

ВІДРЕМОНТУВАВ МАШИНУ — І ВИРУШИВ НА НІЙ НА СХІД

У січні нинішнього року загиблого Сергія Гришина було упізнано за експертизою ДНК. Він одним з перших став на захист рідної землі під час першої хвилі часткової мобілізації в березні. Його товариші по службі кажуть, що він завжди був спокійним та виваженим, а також неперевершеним механіком і водієм. Сергія Гришина представлено до нагородження орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він 27 грудня 1984 року, протягом 1991–2012 років навчався у школі № 16, потім два роки під час військової строкової служби в місті Шостці Сумської області служив водієм. Після армії — в органах внутрішніх справ, у Кіровоградській виправній колонії № 6 управління Державного департаменту України з питань виконання покарань у Кіровоградській області.

У той же час (протягом 2005–2010 років) здобув вищу юридичну освіту в Кіровоградському юридичному інституті Харківського національного університету внутрішніх справ.

Старший солдат Сергій Гришин був мобілізований 19 березня 2014 року і проходив службу водієм роти забезпечення 3-го окремого полку спеціального призначення. У складі розвідгрупи він 29 липня минулого року брав участь у спеціальній операції з пошуку та евакуації пілота збитого літака Су-25. Поблизу міста Сніжного Донецької області спецпризначенці потрапили в оточення поблизу табору сепаратистів. Під час бою особовий склад групи виявив мужність та героїзм, завдавши сепаратистам значних втрат у живій силі і техніці. Того дня із завдання не повернулися багато наших військовослужбовців, серед них був і Сергій Гришин.

— Із дитинства Сергій захоплювався

технікою, автомобілями, — розповідає про полеглого спецпризначенця його мати Ніна Михайлівна. — Був порядною і товариською людиною. Мав багато друзів і щиро переймався їхніми проблемами. Завжди був готовий прийти на допомогу і ставив потреби інших вище за власні. Добра його душі, здається, вистачило б на кількох. Він дуже любив життя і все живе на нашій планеті. Коли почалася війна на сході України, одним з перших записався до лав Збройних сил України. У 3-му окремому полку спеціального призначення Сергія відрядили до складу водіїв. Він власноруч відремонтував отриманий у частині «Урал» і на ньому вирушив захищати Україну. У цій автівці і загинув — згорів разом з машиною: коли він вирушив з побратимами на пошук пілота збитого терористами літака, на вояків напали російські найманці. Біля села Латишевого Донецької області Сергій поліг разом з іншими українськими героями.

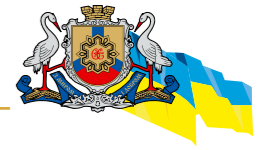
ВИКОНУВАВ СВОЮ ВІЙСЬКОВУ РОБОТУ НА «ВІДМІННО»

Заступник командира 3-го окремого полку спеціального призначення з виховної роботи оперативного командування «Південь» Сухопутних військ Збройних сил України Сергій Сенчев брав участь в антитерористичній операції на сході України з початку квітня 2014 року. У складі зведеного підрозділу четвертого серпня того ж року він виконував бойове завдання з виявлення бойових позицій сепаратистів і в бою під курганом Савур-могила, рятуючи кулеметника, зазнав тяжких кульових та осколкових поранень. Підполковника евакуювали гвинтокрилом до польового госпіталю в місті Оріховому Запорізької області, але по дорозі він помер від ран

Указом Президента України № 873/2014 від 14 листопада 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної

цілісності України, вірність військовій присязі» Сергія Сенчева нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня (по смертю).

Народився він восьмого липня 1973 року в Донецьку у сім'ї військовослужбовця, який разом із родиною час від часу переїздив з одного місця служби на інше. Тож середню освіту хлопцеві довелося здобувати і в Білорусії, і в Німецькій Демократичній Республіці, і в місті Свердловську Російської Федерації, де він навчався в тамтешньому суворовському училищі (1988–1990 рр.). Після його закінчення юнак стає курсантом Донецького вищого військово-політичного училища інженерних військ і військ зв'язу (1990–1994 рр.) і проходить військове стажування у 9-й окремій бригаді спеціального призначення ГРУ ГШ ЗС СРСР, що дислокувалася в Кіровограді. Закінчивши з відзнакою військовий виш, Сергій Сенчев обіймає посаду заступника командира роти спеціального призначення з виховної роботи названої бригади (згодом її було реформовано в 50-й навчальний центр спеціальної підготовки та 50-й окремий навчаль-

ний загін спеціальної підготовки), служить у названих військових частинах на різних посадах аж до 2012 року, коли переходить до 3-го окремого полку спеціального призначення заступником командира полку з виховної роботи. Перебуваючи на службі, він вступив до Одеського національного університету ім. І. Мечникова, де опанував фах психолога.

— Суворовське училище було справжньою військовою школою для мого чоловіка, — розповідає дружина підполковника Сніжана Сенчева. — Він пишався тим, що був суворовцем, і казав, що після навчання в суворовському училищі йому надалі було легко вчитися.

У той час, коли Сергій закінчував суворовське училище, його батько вийшов у відставку і переїхав із дружиною в село Іванівку Кіровоградського району. Там він влаштувався на роботу в сільраді (де працював і мій батько), а у своєму рідному селі Новій Павлівці, що поруч з Іванівкою, зводив для родини будинок. Перед вступом до військового училища Сергій приїхав до матері з батьком. І так вийшло, що я ще школяркою 14 липня 1990 року познайомилася з ним, після чого ми дуже багато листів писали одне одному. Він приїздив до батьків і до мене на канікули, на свята, тоді, коли його за значні спортивні досягнення відпускали на декілька днів з училища. А дев'ятого липня 1994 року ми одружилися в Кіровограді. Сергій у всьому хотів бути першим, постійно займався спортом, вдосконалювався. Знаходив спільну мову і з дорослими, і з дітьми, любив їх — як своїх, доньку Євгенію й сина Івана, так і чужих.

У 50-му окремому навчальному заго-ні він створив кімнату бойової слави 9-ї окремої бригади спеціального призначення та 668-го окремого загону спеціального призначення, сформованого на базі бригади, який воював у Афганістані. Після розформування 50-го окремого навчального загону спеціальної підготовки ініціював її перенесення до 3-го окремого полку, де ця

кімната стала складовою частиною кімнати бойової слави полку (насправді це не одна кімната, а цілий музей), у створенні якої також брав активну участь. Займався цією роботою із заступником командира загону 3-го окремого полку з виховної роботи Сергієм Лисенком, який теж загинув (перебуваючи на сході України, вони планували продовжувати цю роботу і берегти пам'ять про полеглих однополчан).

Усі Сергієві знайомі згадують, що він завжди був з фотоапаратом, намагався усе зафіксувати, після нього лишилося багато знімків із життя частини. І коли сьомого квітня її підняли по тривозі й потім доправили на охорону Донецького аеропорту, то й туди чоловік також взяв фотоапарат. Дуже багато залишилося його фотографій з людьми, більшості з яких я не знаю, якісь моменти з життя полку, бойові дії. Можливо, колись ці світлини використають у полку. Як розповідають мені Сергієві однополчани, на тих знімках багато людей, яких уже немає серед живих...

Мій чоловік був доброю, порядною людиною, дуже енергійною, активною, у нього все горіло в руках. Він лишив у серцях свій слід, і не лише у наших, його рідних, а і в серцях інших людей. Усе життя намагався допомагати всім, був, як мені здається, на своєму місці. Йому подобалася його служба, тож не поспішав на пенсію, як чимало його друзів, з якими приїхав служити до нашого міста...

— Нас обох направили 1994-го до Кіровограда. Його — з Донецька, а мене — з Одеси, — згадує Володимир Литвин, який багато років прослужив із Сергієм Сенчевим.

— Він прибув на посаду заступника командира з виховної роботи роти спецпризначення, а я був командиром групи. Ми, тоді ще лейтенанти Сенчев, Литвин, Усачов, Звіздогляд, Назаренко, Ніколаєв, так потоваришували, що почали дружити сім'ями.

На схід він поїхав одним із перших, ще на початку квітня. Спочатку, наскільки я знаю, брав участь у військових діях під Краматорськом, пізніше — у Донецькому аеропорту, приїжджав у нетривалу відпустку, скинув навіть доньці на ноутбук фотографії... Цю людину не можна було не любити. Наприклад, коли ми збиралися сім'ями, то дітьми опікувався Сенчев. Якщо його не було видно десь поряд, усі знали, що Сергій десь уже бавиться з малими.

Сергій на жодному з польових виходів не спав у штабному наметі, ночував разом із солдатами. До бійців ставився по-особливому: колись побачив у курілці дуже засмученого солдата, той розповів, що причиною його поганого настрою є хвороба матері. Підполковник швидко сів у свою машину і повіз солдата до мами в лікарню, аж у Світловодськ. А ще він ніколи не зачиняв на ключ свій кабінет. «Раптом якийсь солдат прийде, а мій кабінет зачинений», — так відповідав заступник командира частини з виховної роботи підполковник Сергій Сенчев на питання про те, чому не замикає кабінет. Свого сина він назвав Іваном. У радянському фільмі «Офіцери» є епізод, де генерал бере хлопчика-суворовця на руки і запитує, як його звати. А той відповідає: «Іван». Сергій любив цей фільм, тому й сина назвав Іваном. А слова «Є така робота — Батьківщину захищати» — це про нього.

ПОКЛАВ ЖИТТЯ, РЯТУЮЧИ ПОБРАТИМІВ

Сьомого серпня 2014 року групи прикордонників, у складі якої був і молодший інспектор прикордонної служби 1-ї категорії — дозиметрист першого відділення інспекторів прикордонної служби відділу прикордонної служби «Іловайськ» в/ч 9937 Донецького прикордонного загону Східного регіонального управління молодший сержант Андрій Матвієнко, поставили завдання зустріти колону, яка з боями проривалася із пункту пропуску «Довжанський» та перебувала під постійним обстрілом ворога

Серед українських військових на той час було чимало поранених. Військовослужбовці з названої групи неодноразово поверталися до бійців, незважаючи на щільний вогонь ворожої артилерії, під курганом Савур-могила надавали першу медичну допомогу постраждалим, зупиняли кровотечу та відвозили їх під місто Амвросіївку Донецької області, де заносили до гелікоптерів. Врятувавши десятки українських вояків та вже повертаючись із завдання, не доїжджаючи 1500 метрів до місця дислокації — прикордонного пункту «Успенка», Андрій Матвієнко, перебуваючи за кермом УАЗа, підірвався на радіокерованому фугасі.

Тяжкопораненого прикордонника переправили до військово-польового шпиталю, проте шансів врятувати його в медиків

практично не було. Молодший сержант помер того ж дня. Ціною власного життя він допоміг врятувати близько трьох десятків українських військових.

Указом Президента України № 660/2014 від 21 серпня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі, високопрофесійне виконання службового обов'язку» Андрія Матвієнка нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (по смертно). Відзнаку Кіровоградської області — нагрудний знак «За мужність і відвагу» — замість батька отримала його донечка Олександра. Для неї, як і для мільйонів вдячних українців, Андрій назавжди залишиться Героєм!

Народився він сьомого листопада 1985 року в селищі Арбузинці Арбузинського району Миколаївської області. Коли Андрій із братом-близнюком Володимиром підросли, родина переїхала до села Кузнецового Доманівського району тієї ж області. Там хлопець здобув середню освіту і познайомився в десятому класі з Іриною — своєю майбутньою дружиною — та закохався в неї.

— Це було наше перше обопільне кохання, — розповідає Ірина Матвієнко. — Ми були однокласниками, сиділи за однією партою. Андрій дуже відрізнявся від однолітків: незважаючи на юний вік, був цілеспрямованим та організованим, знав, чого хоче досягти і що для цього потрібно. Рішуче йшов до своєї мети, поступово рухаючись сходинка за сходинкою. І завдяки розумові, наполегливості та силі духу отримував те, чого бажав. Андрій дуже добре знав математику, фізику, геометрію, завжди розв'язував за мене складні задачі, допомагав у всьому. У школі він був найкращим учнем, розумним та ерудованим, з органічним почуттям гумору...

Після закінчення школи у 2003 році Андрій Матвієнко вступив до Кіровоградського інституту регіонального управління та економіки (КІРУЕ) на економічний факультет. Усі свої студентські роки сумлінно та наполегливо навчався, мав багато нагород. Тамешні викладачі й досі пам'ятають свого найкращого студента. У 2006 році його взяли на роботу до одного з найбільших банків України, а 2007-го призвали на військову строкову службу, яку він відслужив у Києві — в окремій бригаді охорони Генерального штабу Збройних сил України. Армія займала особливе місце в його житті, тому Андрій завжди з гордістю розповідав про свою службу, яка ще більше загартувала його міцний характер. Після повернення з війська він 2008 року завершив навчання в інституті з червоним дипломом, повернувся у свій робочий колектив та продовжив банківську кар'єру.

Того ж року Андрій та Ірина розпочали своє спільне життя, а 2010-го одружилися, у них народилась донечка Олександра. На роботі чоловік був цінним співробітником, вимогливим до себе та до інших, обіймав високу посаду керівника корпоративного бізнесу в Кіровоградському регіональному управлінні ПАТ «Приватбанк». Працював так, щоб бути найкращим, аби донечка ним пишалася. А перебуваючи вже на війні, казав: «Моя дитина спокійно спить, грається — для цього я тут і стою».

— Тридцять першого березня Андрієві вручили повістку. Він мені зателефонував з роботи, сказав: «Збери мої речі, я пройшов медогляд, сьогодні о 17:00 мені потрібно бути у військкоматі», — продовжує розповідь Ірина Матвієнко. — Він завжди сам приймав рішення, я звикла, що вони правильні, повністю йому довіряла. Звичайно, хвилювався, однак заспокоював мене, казав, що все буде добре. Я намагалася його відмовити, та він сказав, як відрізував: «Я давав присягу Батьківщині, повернуся і буду дивитися на себе у дзеркало з чистою совістю, — і додав: — Я поважна людина, багато чого встиг досягти, у мене є Сашуня, вона після мене залишиться! Нехай бояться ті, в кого цього немає». Він був хоч і молодий, та у свої 28 років духовно зрілий, мудрий не по роках. Навіть зараз, після його смерті, Андрієві слова і фрази є для мене орієнтиром у житті. У ті рідкісні хвилини, коли вдавалося поспілкуватися з ним по телефону, Андрій взагалі нічого не розповідав про те, що відбувається на сході. Тільки після його загибелі я дізналася, як усе було, наскільки в зоні АТО страшно. А він не хотів мене засмучувати...

Андрій приїздив у відпустку всього лиш на три дні і сказав: «Ти знаєш, які там хлопці-герої: самі загинуть, але прикриють собою інших! Ось це люди, ось це герої!» Совісний був, у душі чистий, кришталево душою мав. Скільки людей його знало в Кіровограді, і ніхто не може повірити, що його вже немає з нами...

Андрій постійно займався спортом, зокрема боксом. Щоранку прокидався о 6:00 і йшов на стадіон. Якою б не була погода, він зашнуровував свої кеди і виходив на пробіжку. Бойові побратими чоловіка розповідали мені, що його запам'ятали всі. Навіть у найважчі моменти він не втрачав оптимізму, був завжди чесним та відкритим, з гідністю та честю виконував свій військовий обов'язок, підтримував бойовий дух своїх товаришів, навіть офіцерів. Був справжнім чоловіком, сильним духом, лідером і воїном з міцним характером. Не будучи професійним військовим, здобув авторитет серед побратимів на фронті. Андрій хотів спробувати себе в усьому, завжди багато читав, був шанованою та освіченою людиною. Мав багато планів на майбутнє, дуже хотів сина після повернення із зони АТО. Побачивши випадки несправедливості, які там траплялися, мав намір балотуватися в депутати і казав: «Тепер я ізсередини знаю, як це все робиться, я наведу там лад». Він усього домагався сам, ніколи не жалівся ні на що і не виявляв негативних емоцій, умів тримати себе в руках. Та було одне, чого Андрій не міг приховати: у нього душа боліла за тих молодих хлопців, які ризикували життям на сході країни і гинули там.

Чоловік був відмінним організатором, він завжди знав, чого потребують його хлопці, тому разом зі співробітниками з банку організовував передавання засобів захисту для прикордонників, він з гордістю носив зелений берет. Вважав, що Батьківщина довірила йому найдорожче — захист своїх кордонів. Сьогодні ті хлопці, яких Андрій врятував, а також їхні друзі, які впізнали мого чоловіка в розповідях своїх друзів, завдяки світлинці його доньки з татовою медаллю на сукенці, знаходять сім'ю Героя, аби подякувати за те, що мій чоловік і доччин тато дав їм змогу повернутися живими до їхніх донечок та синів...

До Ірини та Саші тепер на вулицях Кіровограда підходять зовсім не знайомі люди, аби подякувати їм за подвиг їхнього чоловіка й батька. Не полишають без уваги родину і колеги загиблого: «Андрій назавжди залишиться в наших серцях, наших душах як людина, яка була нашим надійним другом, на яку можна було завжди покластись, який завжди приходив на допомогу, — розповів товариш загиблого Дмитро Смольняк. — Це дуже велика для нас усіх втрата. Ми зробимо все можливе, щоб у його доньки і дружини все в житті було добре».

ПОСПІШАВ БУТИ КОРИСНИМ НА ФРОНТІ

ФЕЛЬДШЕР МЕДИЧНОГО ПУНКТУ
34-ГО БАТАЛЬЙОНУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ОБОРОНИ «БАТЬКІВЩИНА» МОЛОДШИЙ
СЕРЖАНТ ВІТАЛІЙ ПЕТРОВИЧ ЗАГИНУВ
13 СЕРПНЯ 2014 РОКУ ПІД ЧАС СУТИЧКИ
ІЗ СЕПАРАТИСТАМИ ПІД ГОРЛІВКОЮ
ВІД ВОГНЕВОГО ОБСТРІЛУ З МІНОМЕТІВ,
РЕАКТИВНИХ СИСТЕМ БМ-21 ТА
ГАРМАТ У РАЙОНІ СЕЛА ЛЕНІНСЬКОГО
АМВРОСІВСЬКОГО РАЙОНУ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Указом Президента України № 873/2014 від 14 листопада 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Віталія Петровича нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

— Віталій Петрович і Роман Крадожон влилися в наші лави під час першого етапу часткової мобілізації, коли загроза ззовні виявляла себе лише колонами «зелених чоловічків» на південному кордоні нашої держави. Вони просилися на передову, — сказав під час прощання з героями заступник командира першої спеціальної бригади територіальної оборони із роботи з особовим складом підполковник Володимир Мазуряк. — Хотіли чимшвидше покинути тренувальний табір, бути справді корисними... У польовій обстановці проявили себе як справжні солдати, жодного разу не схилили і не піддалися паніці, померли, зрештою, теж героїчно...

Народився Віталій Петрович сьомого березня 1981 року в місті Тирасполі (тоді — Молдавська РСР). Там закінчив початкові класи, а потім з батьками переїхав до Бобринецького району нашої області — у село Кірове. Навчався ж у селі Витязівці, де й закінчив школу. Потім відслужив строкову службу в Одеській області та вступив 2001 року до Кіровоградського медичного коледжу імені Є. Мухіна — на фельдшерське відділення, яке закінчив 2004-го. Прийшов на роботу в обласну тублікарню, звідки через рік його перевели в обласний тубдиспансер. Працював у рентгенологічному відділенні на пересувному рентгенапараті. Невдовзі почав служити в Кіровоградському слідчому ізоляторі фельдшером, звідки з часом звільнився за власним бажанням і деякий час працював не за фахом. Під час першої хвили часткової мобілізації його було призвано до війська: від березня по травень служив у Кіровоградському об'єднаному міському військкоматі, потім із травня проходив ви-

шкіл у батальйоні територіальної оборони «Батьківщина», який готувався до виїзду на схід України на території військової авіабази «Канатове». Після двох місяців тренувань батальйон відправився на схід.

— Ми вчилися з Віталієм в одному медколеджі, — розповідає його дружина Наталія Петрович. — Я закінчила акушерське відділення, а чоловік — фельдшерське. Знайомство наше відбулося за незвичних обставин. На першому курсі я жила на квартирі, а вже на другому підселилася до дівчат в одну з кімнат гуртожитку медколеджу. І тільки-но стала там мешкати, як приходять троє хлопців — і кажуть, що прийшли вечеряти. Я, звичайно ж, не пустила їх, грюкнувши дверима перед їхніми носами. Та потім з'ясувалося, що ті хлопці, серед яких був і Віталій, живуть у цьому ж гуртожитку й домовилися із дівчатами з моєї кімнати,

що лишатимуть у них свої сумки із харчами. Але того вечора вони таки лишилися голодними. Згодом ми роззнайомилися — і вже через деякий час почали зустрічатися з Віталієм, а потім одружилися.

У медколеджі він був активним, брав участь у конкурсах, добре навчався, вирізнявся урівноваженістю і скрупульозністю. Після навчання ми працювали разом у тубдиспансері й у тублікарні, на роботі чоловіком були задоволені, бо виконував великий план з флюорографічних обстежень. Він мав хобі, яке повністю відповідало його спокійному, цілеспрямованому характерові — складав із сірників моделі будинків, зокрема церков, клеїв моделі кораблів. Коли почався Майдан, то Віталій рвався туди, але я його не пустила. А от від мобілізації вже не відмовляла, та він і не послухав би мене...

ЗАГИНУВ, ІДУЧИ НА ДОПОМОГУ ОДНОПОЛЧАНАМ

ВОДІЙ-ЕЛЕКТРИК РАДІОСТАНЦІЇ
ЦЕНТРУ УПРАВЛІННЯ ЗВ'ЯЗКОМ ЗАГОНУ
СПЕЦІАЛЬНОГО РАДІОЗВ'ЯЗКУ СТАРШИЙ
СОЛДАТ 3-ГО ОКРЕМОГО ПОЛКУ
СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ
ІГОР ГОРОВЕНКО ЗАГИНУВ 16 СЕРПНЯ
2014 РОКУ ПІД ЧАС ОБСТРІЛУ З
БМ-21 «ГРАД» У РАЙОНІ СЕЛИЩА
СТАРОБЕШЕВОГО ОДНОЙМЕННОГО РАЙОНУ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Наш земляк поспішав на допомогу своїм побратимам, але його автомобіль зламався. Під час ремонту машини ворожий снайпер поцілів Ігореві в праву ногу, а осколок від снаряду з БМ-21 «Град», що розірвався неподалік, вдруге смертельно поранив його. Від цих несумісних із життям поранень він і помер.

Указом Президента України № 873/2014 від 14 листопада 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Ігоря Горovenка нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

— Ігор Горovenко, уклавши військовий контракт, служив водієм-електриком радіостанції центру управління зв'язком загону спеціального радіозв'язку, — розповів виконавч обов'язків заступника командира військової частини майор Андрій Неживий. — З початку березня, коли розпочалася неоголошена війна на сході країни, багато рідних та близьких наших бійців приходили до пропускного пункту частини з вимогою не направляти їхніх дітей в зону АТО. Тоді я казав Ігореві: «Вийди на КПП, там прийшли твої рідні». На що він сказав: «Нікуди я звідси не піду, моє місце тут». Ігор не уявляв себе без служби у Збройних силах України, це було його покликанням, професією, яку він любив.

Народився Ігор Горovenко 11 березня 1986 року. У перший клас пішов у 33-тю школу, потім два роки навчався у 23-й, а з п'ятого класу — у 24-й, де і провчився до закінчення дев'ятого класу.

— Для багатьох людей, що знали Ігоря, він назавжди залишиться в пам'яті веселим, відвертим, непосидючим, добрим, порядним, відповідальним, небайдужим до несправедливості хлопцем, — розповідає його класний керівник Ольга Кизименко. — Його поважали однолітки, йому подобався предмет «Історія». Тож він на «відмінно» засвоїв, що Батьківщину треба любити і захищати. Пам'ятаю нашу останню з ним зустріч. Це було, коли він з відпустки повертався в зону АТО. Під час нашої

розмови Ігор мало відповідав на мої питання про перебування на війні, його більше цікавило наше життя тут. Мені здається, що для воїнів, які воюють на сході, основне, щоб у них удома і в Україні загалом був мир.

Ігор з раннього віку захопився технікою, автомобілями, тому після закінчення дев'яти класів, 2001 року, вступив до професійно-технічного училища № 2, де опанував професії автослюсаря та водія.

— Ігор ріс чесним, ніколи нас, своїх батьків, не обманював, — розповідає мати спецпризначенця Тетяна Григорівна. — В училищі його майстер казав, що син дуже добре розуміється на техніці й може швидко розібратися з будь-яким механізмом. Був чесним, відповідальним, хорошим товаришем. Після училища відслужив військову строкову службу водієм у Міністерстві оборони в Києві. Йому там пропонували залишитися за контрактом, про нього дуже добре відгукувався його командир.

Після армії син працював автослюсарем, водієм, таксистом, а 2013 року пішов на контрактну службу в 3-й окремий полк спеціального призначення. Ми пишалися тим, що син у нас військовий. Він мріяв стрибнути з парашутом, однак не судилося йому цього зробити. Дуже любив маленького сина Єгорку, настільки любив, що коли Ігорєва менша сестричка і племінниця гралися з маленьким, зацілювали, то просив не чіпати його, бо, казав, вони не дають йому дихати. Така була батьківська любов сильна. Коли Ігор з однополчанами через ворожу агресію вже не могли виходити зі своєї військової частини, у Єгорки першого квітня був день народження. Так син відпросився в командира зовсім ненадовго, щоб побачити радісні оченята свого сина, якому подарували радіокеровану машинку.

До людей Ігор ставився приязно, завжди зупинявся, коли бачив сусідів, підвозив їх, ніколи не відмовляв у допомозі. Хоча й був поранений іще раніше, та не поїхав додому, коли була машина для цього, а чекав ротації, бо хотів повернутися додому разом із хлопцями, з якими служив.

НЕ ПОЛИШИВ ПОБРАТИМА В БІДІ

Двадцять першого серпня 2014 року під селом Грабовим Шахтарського району в Донецькій області, неподалік від міста Іловайська, загинув командир евакуаційного відділення взводу технічного забезпечення 1-го батальйону 93-ї окремої механізованої бригади молодший сержант **Сергій Котовий**

— Після мінометного обстрілу на полі бою залишився боєць, який кликав на допомогу. Решта солдатів знаходилася в траншеї десь за 300 метрів. Серед уцілілих був і рідний брат хлопця, якого поранили. Проте за армійським законом не можна, аби брат ішов за братом на поле бою, — переказала розповідь товаришів Сергія по службі його сестра Інна. — Тому командир запропонував іншим бійцям добровільно піти на порятунок солдата. Тоді Сергій з іще одним хлопцем зголосилися допомогти побратимові. Коли вони удвох підійшли до пораненого, почався мінометний обстріл — і декілька мін потрапило їм під ноги. Усі троє загинули миттєво.

Указом Президента України № 270/2015 від 15 травня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Сергія Котового нагоро-

джено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він 15 січня 1988 року, навчався в ЗОШ № 31. Після її закінчення 2005 року вступив до Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету (КЛА НАУ) на факультет «Обслуговування повітряного руху (спеціальність «Аварійне обслуговування та безпека на авіаційному транспорті», кваліфікація «Співробітник із забезпечення польотів»). У 2010–2011 рр. перебував в академічній відпустці у зв'язку з погіршенням стану здоров'я. А вже наступного року юнак пішов служити до Збройних сил України. Військову підготовку проходив курсантом розвідувальної роти в навчальному центрі «Десна», після чого служив у селищі Чорноморському Одеської області заступником командира взводу спостереження та технічних засобів розвідки, заступником командира машини розвідувальної роти. За сумлінне ставлення до виконання

службових обов'язків неодноразово був нагороджений грамотами. Військова служба юнакові подобалася, тож він планував після завершення навчання в КЛА НАУ повернутися до рідної частини контрактником.

По закінченні служби був звільнений у запас із лав Збройних сил України 23 квітня 2013 року. Невдовзі його мобілізували на посаду командира евакуаційного відділення взводу технічного забезпечення мінометної батареї 1-го механізованого батальйону 93 -ї окремої механізованої бригади.

— З однокласниками син завжди був товариським, душею компанії, у нього не було ворогів. Завжди намагався допомогти другові, навіть якщо той не правий, дуже справедливим був, добрим. Йому зателефонували з військкомату і сказали з'явитися з речами, але з першого разу не мобілізували. Сергій дуже засмутився, — розповідає мати бійця Любов Анатоліївна. — За другим разом його теж не забрали, на службу потрапив аж за третім. Він казав нам, своїм рідним: «Хто вас буде захищати, як не я?» Спочатку син був на блокпості в місті Красноармійську однойменного району Донецької області. Його засилали в тил сепаратистів, багато разів траплялися випадки, коли йому доводилося спілкуватися з ними, вдаючи із себе одного із бойовиків, щоб вивідати потрібну нашим військовим інформацію. Підготовка в «Десні», яку він пройшов, йому дуже допомагала. Синів товариш по службі якось сказав був мені: «Я — розвідник, а Сергій — розвідник від Бога». Він по телефону завжди запевняв, що в нього все добре, не скаржився ні на харчування, ні на умови проживання. Ще під час строкової служби кардинально змінився, став дуже охайним. Тоді нам його командир порадив, аби Сергій продовжував військову кар'єру. Ми і самі відчули, що йому подобається військова служба. На сході Сергій, можливо, залишився б живим, але пішов рятувати пораненого побратима. З ним разом воювали два брати Скрабунови, і от одного з них, Колю, поранили. Однак, згід-

но з воєнними законами, другого брата не пустили, а пішов Сергій і ще один солдат. Та вони потрапили під мінометний обстріл, і всі загинули миттєво... Після короткої відпустки додому Сергій, повертаючись до зони АТО, потайки взяв із собою «Кобзар» Тараса Шевченка. Батьки дізналися про це лише тоді, коли їм повернули речі сина після його загибелі.

— Раніше не було такого, щоб Сергій щось філософське читав. А тут таке... Це ж наскільки зріс його патріотизм. Насправді він дуже змінився в армії. У нього, мабуть, взагалі відбулася переоцінка життєвих цінностей. Він став дорослішим. Пам'ятаю його останній погляд. Таке відчуття було, що бачу його востаннє, — пригадує сестра солдата Інна. — Брат виріс дуже доброзичливим. Завжди приходив на допомогу. Щоб ви зрозуміли, наскільки він був чуйним, розкажу дещо. Колись мама прийшла додому, а Сергій сидить із вагітною дівчиною. І почав пояснювати, що дівчину покинув хлопець, тому він має її заспокоїти і підтримати. Настільки був добродушною людиною. Його товариші по службі казали, що якби всі були такими, як Сергій, то війна уже б давно закінчилася. Він став професіоналом, часто ходив у розвідку, ніхто не хотів іти, а він ішов. Коли хлопці переміщувалися на бронетранспортерах, то він їхав на першому з них, стільки в ньому було сміливості...

— Сергій виріс на моїх очах. Ми жили зовсім поряд. Останнім часом він став зовсім іншим, дуже серйозним. І почав говорити про те, що хоче стати військовим, — пригадує Сергійов сусід Владислав. — Дуже хотів, щоб війна швидше закінчилася, планував вступити до військового вишу. Коли приїжджав додому, сказав мамі: «Я повернуся з відти героєм. Ти будеш мною пишатися». Сергій мав великі плани на життя після війни: хотів залишитися в армії і стати професійним військовим, казав: «Я зрозумів своє покликання, буду військовим. Це моє». Але не встиг зробити того, що хотів...

З РИЗИКОМ ДЛЯ ЖИТТЯ ВИВІЗ ІЗ-ПІД ОБСТРІЛІВ ТОВАРИШІВ

Двадцять дев'ятого серпня 2014 року під час виходу з Іловайського котла «ЗЕЛЕНИМ КОРИДОРом» на дорозі поміж Многопіллям та Червонослівським — селами Амвросіївського району Донецької області — російські військові та проросійські бойовики порушили свою обіцянку не стріляти й почали розстрілювати колону НАШИХ ВІЙСЬКОВИХ

Разом з багатьма іншими українцями тоді загинув і старший розвідник-снайпер сержант 3-го окремого полку спеціального призначення Дмитро Придатко: машину, в якій він перебував, було підбито, він отримав тяжкі опіки й численні переломи, після чого прожив лише чотири години. Перед смертю Дмитро попросив товаришів передати дружині перстень, який вона подарувала йому на Новий рік, і сказати їй, що він її дуже кохав. Сержанта й 96 інших загиблих в Іловайському котлі наших військових згодом доправили до Дніпропетровська. Там його й упізнали бойові товариші й родичі.

Указом Президента України № 144/2015 від 14 березня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» Дмитра Придатка нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Для побратимів старший розвідник-снай-

пер групи спеціального призначення загону спеціального призначення сержант Дмитро Придатко назавжди залишиться в пам'яті надійним другом, хорошою, небайдужою людиною, на яку завжди можна було поклатись. Про загиблого на прощанні з ним сказав його командир Микола Ананько. Коли він вийшов до мікрофона й почав говорити, стало зрозуміло, наскільки великою для нього є втрата його підлеглого. Офіцер буквально не міг підібрати слів, щоб висловити свій біль. А виконувач обов'язків заступника командира військової частини майор Андрій Неживий сказав: «Дмитро виконував свій обов'язок як справжній чоловік, як громадянин своєї держави».

Таким справжнім чоловіком Дмитра, який народився 28 липня 1988 року, виховав батько. Хлопець після розлучення батьків жив із ним. Зі школи захоплювався футболем і боксом. Спочатку навчався у 16-й школі, а з 6-го класу — у 30-й. У ПТУ № 8 здобув професію

столяра. Строкову військову службу проходив у 3-му окремому полку спеціального призначення. Дмитрові подобалося в армії, тому й вирішив лишитися в рідній частині на службі за контрактом. Та й виховання посприяло цьому: його батько завжди казав хлопцеві, що кожен чоловік зобов'язаний захищати Батьківщину. На службі Дмитро цікавився різними гранями воєнної справи та приділяв багато часу самовдосконаленню. Тоді ж, будучи контрактником, він познайомився з дівчиною Настею, яка стала коханям його життя і дружиною.

Другою після коханої пристрастю Дмитра була армія. І хоча він і не продовжив військового контракту після його завершення, однак часто водив Настю до військової частини, в якій служив, відзначав з нею і товаришами по службі своє військово-професійне свято. Після завершення терміну контракту чоловік працював складальником меблів, таксистом, брався за будь-яку роботу.

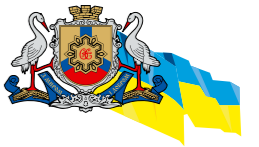
— Дмитро завжди хотів повернутися до армії, мав потяг до військової справи. Коли вдома по телевізору показували стрибки з парашутами чи щось подібне, його не можна було відірвати від екрана. Він і сам сім чи вісім разів стрибав. Це йому дуже подобалося, а ще — тактична підготовка, — розповідає дружина спецпризначенця Анастасія Кашпур. — Ми хотіли дитину, і невдовзі в нас народилася Марійка. Дмитро був присутнім на пологах і казав: «Я нашу маленьку побачу раніше, ніж лікарі». Він уявляв, як вона ростиме і яким буде її життя, пізніше хотів ще одну донечку. Жартуючи, промовляв: «У мене буде троє дівчат, і я з-поміж них — красунчик». Коли з початком воєнних дій на сході оголосили першу хвилю мобілізації, Дмитро повідомив, що чекає дзвінка чи повістки, що піде на фронт, бо це його обов'язок. Пояснював: «Хто, як не я? Ну, от дивись, я не піду, потім ще хтось відмовиться — то ніхто не піде? — і заспокоював: — Зі мною нічого не трапиться. Я не прикриватимусь ні дітьми, ніким»...

У військкоматі йому дуже зраділи, адже прийшов підготовлений розвідник, снайпер,

справжній спеціаліст військової справи. Після цього для старшого розвідника-снайпера групи спеціального призначення загону спеціального призначення розпочалась служба в зоні АТО. З дружиною він зідзвонювався щодня, але про те, де і чим займається, — не розповідав, дисципліновано пояснював, що це військова таємниця. Кілька разів приїздив у відпустку. До дня народження донечки підніс сюрприз: без попередження серед ночі переступив рідний поріг з квітами й м'якою іграшкою. Оцінюючи бойові дії на сході країни, Дмитро розповідав, що українці воюють з російськими військовими, а не із сепаратистами. Він дуже добре ставився до своїх товаришів і хвилювався за них, коли приїжджав додому, говорив: «У мене там хлопці, моя друга сім'я». Був товариським, у нього вдома часто збиралися чималі компанії на дружні посиденьки. Завжди перебував у центрі уваги, жартував, мав у запасі гарний тост.

— На початку війни Дмитра не було вдома три місяці. Коли повернувся, маленька донька спочатку його не впізнала. Він образився майже до сліз: «Як це так, рідна донечка не впізнала батька!» — продовжує розповідати про чоловіка Анастасія. — Останнього разу, коли зустрілися, мені стало тривожно. Він за столом виголошував тости, дякував друзям, що допомагають його родині. Мене хвалив за те, що сама виховую доньку: ніби бачив нас востаннє і прощався. Навіть у розмові із сестрою обмовився, що, можливо, більше й не зустрінуться. Але мені обіцяв повернутися. Ми тоді попрощались майже без сліз, адже він мав через п'ять днів приїхати у відпустку...

Про сміливість і жертвність Дмитра свідчить такий факт: коли група бійців із підрозділу, в якому він служив, потрапила під мінометний обстріл, спецпризначенці кілька днів ховались в кукурудзі, не маючи змоги відійти до своїх позицій. Команди поїхати й порятувати бійців ніхто не віддавав — надто ризиковано. Тоді Дмитро сів у машину й сам декілька разів з'їзди в у небезпечне місце й вивіз товаришів з-під обстрілів.

ПОЛІГ, РЯТУЮЧИ ПОРАНЕНИХ

ФЕЛЬДШЕР ГОСПІТАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ
МЕДИЧНОЇ РОТИ 93-Ї ОКРЕМОЇ
МЕХАНІЗОВАНОЇ БРИГАДИ СТАРШИЙ СОЛДАТ
ФЕДІР РОМАНОВ ЗАГИНУВ
29 СЕРПНЯ 2014 РОКУ ПІД ЧАС ВИХОДУ
З ІЛОВАЙСЬКОГО КОТЛА ТАК ЗВАНИМ
«ЗЕЛЕНИМ КОРИДОРом» — НА ДОРОЗІ
В РАЙОНІ СЕЛА НОВОКАТЕРИНІВКИ
СТАРОБЕШІВСЬКОГО РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ
ОБЛАСТІ. ДРУГОГО ВЕРЕСНЯ ЙОГО РАЗОМ З
ІНШИМИ 87 ЗАГИБЛИМИ УКРАЇНСЬКИМИ
ВІЙСЬКОВИМИ ПРИВЕЗЛИ В ЗАПОРІЖЖЯ.
ТАМ НАШОГО ЗЕМЛЯКА ВПІЗНАЛИ ЙОГО
БОЙОВІ ТОВАРИШІ ТА РОДИЧІ

Указом Президента України № 270/2015 від 15 травня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Федора Романова нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він 27 вересня 1983 року. У початкових класах навчався в школі № 17, а потім — № 24. Вступив до професійно-технічного училища № 2, після закінчення якого працював слюсарем з ремонту автомобілів Кіровоградської станції швидкої медичної допомоги. Строкову військову службу проходив під Одесою в окремому полку зв'язку. Після демобілізації у вересні 2005 року обійняв посаду молодшої медичної сестри (санітара) психіатричної бригади Кіровоградської станції швидкої

медичної допомоги. Через два роки вступив до медичного коледжу ім. Є. Мухіна (спеціальність — «Сестринська справа»). Здобувши медичний фах, обійняв посаду сестри медичної станції швидкої та невідкладної медичної допомоги загальнопрофільної бригади з обслуговування дорослого населення. А з першого квітня 2013 року, у зв'язку з реорганізацією Кіровоградської станції швидкої медичної допомоги шляхом приєднання до ТМО «Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф у Кіровоградській області», — сестри медичної станції швидкої та невідкладної медичної допомоги підстанції № 1 Кіровоградської станції екстреної (швидкої) медичної допомоги.

Співробітники Федора Романова розповідають, що працював він чесно і сумлінно, добре орієнтувався в складних си-

туаціях при наданні допомоги хворим. Був доброю і співчутливою людиною, справжнім помічником лікаря. Брав участь у конкурсах аматорського мистецтва, обласних спартакіадах серед працівників колективів фізичної культури профспілки охорони здоров'я та в змаганнях з більярду, плавання, бігу, шашок, на яких посідав призові місця.

— Федір виріс хорошою людиною — чесною, доброю, завжди готовою прийти на допомогу, — розповідає мати старшого солдата Людмила Федорівна. — Його завжди оточували друзі. Ріс він непосидючим, йому завжди треба було бути чимось зайнятим. Разом з батьком вони виконували всю чоловічу роботу в нашому приватному будинку. Він як губка вбирав у себе все, що стосувалося чоловічих справ, аби жінкам (мені, молодшій сестрі і бабусі) не доводилося братися за ту важку роботу. Коли його молодша сестра була ще маленькою, я могла спокійно залишати її на Федора й не хвилюватися, бо знала: з ними все буде добре. Але, як і більшість хлопчиків, був він і забіякою. Учителі, які його навчали, згадують сина як учня, котрий встигав і попустувати, і на відкритому уроці не зганьбитися, і в роботі художнього гуртка взяти участь. Охоче грав у всіх шкільних, студентських постановках. Окрім творчості, захоплювався спортом, займався в секції рукопашного бою. Після навчання у професійно-технічному училищі трудився автослюсарем, відбувши строкову військову службу, пішов працювати санітаром на станцію швидкої медичної допомоги. А через два роки вступив на навчання до медколеджу. Так він і жив — працював, вчився. У будні — на навчанні, у вихідні — на роботі. У Федора в бригаді були дуже хороші колеги, які допомагали йому в навчанні і в практичному застосуванні набутих знань. Багато лікарів, з якими йому довелося працювати в одній зміні, відгукуються про нього як про хорошого спеціаліста і людину. Він швидко

орієнтувався у складних ситуаціях на вибликах, розумів лікаря з півслова. З ним було легко працювати. А автомашини лишилися улюбленим хобі сина, який охоче допомагав батькові і товаришам ремонтувати їх. За що б не брався, усе доводив до кінця...

За словами Федорових батьків Людмили Федорівни та Андрія Андрійовича, потяг до медицини їхній син виявляв змалку, однак так само йому подобалося лагодити автомобілі, тому після закінчення дев'яти класів і пішов навчатися на автослюсаря. Однак із часом зрозумів, що все ж медицина вабить його більше, тому вже 24-річним чоловіком вирішив вступати до медколеджу. Змалку зростав співчутливим, а ще — цілеспрямованим і наполегливим. Ось що про це розповідає батько Федора Романова: «Я свого часу після строкової служби служив надстроковиком у Німецькій Демократичній Республіці. Там наша родина прожила три роки. У НДР син ходив зі мною в наряди, їздив на полігон. І на ранкову пробіжку із солдатами вибігав, хоч і маленьким був, спортом займався, пізніше вже вмів розібрати й зібрати автомат. Не полишив занять спортом і в зрілому віці: гирі, штанга, поперечина. Казав, що йому потрібно підтримувати форму, аби не виріс живіт. Доглядав за моєю матір'ю, за батьком дружини, допомагав чим міг нашій старенькій самотній сусідці: то води їй принесе, то вугілля, то сміття винесе, то затопити піч допоможе. Коли пішов на строкову службу, то вона все питала, коли ж Федір повернеться — її помічник».

Третього квітня 2014 року Федора Романова мобілізували до 93-ї гвардійської окремої механізованої бригади. Він не ухилився від служби, отримавши повістку, наступного ж дня пішов до військкомату. У бригаді його розподілили в медичну роту — на посаду фельдшера.

— На короткий перепочинок додому Федір приїхав уже дещо іншою людиною, — ділиться спогадами Людмила Федо-

рівна. — Стільки в ньому було мужності, болу за своїх хлопців! І на нас дивився вже не веселий хлопчисько, а чоловік, котрий знає ціну життю. Федя нам з татом казав, що тепер він може в першого погляду визначити, що в людини за душею і чи зможе він довірити їй своє життя. Про те, що відбувається «там», син говорив неохоче і в основному так: «Усе добре...» Це потім ми дізналися, що означало оте «все добре». Дев'ятнадцятого серпня десять військовослужбовців з медичної роти 93-ї бригади відправили під Іловайськ. Федя і його друг та помічник санінструктор Степан Усс із Кременчука були серед них. Через деякий час із хлопцями перервався зв'язок. І для всіх нас, рідних сина, почалося нескінченне хворобливе очікування, коли здригаєшся від кожного телефонного дзвінка і вдивляєшся у фотографії та кадри по ТБ і в Інтернеті з надією його побачити. Двадцять восьмого серпня Федір зателефонував дружині і сказав, що з ним усе добре — і зв'язок знову пропав. Ми здогадувалися, що він десь у зоні АТО, але вірили, що з ним не станеться нічого лихого. Пізніше нам вдалося відтворити картину подій, що відбулися після 19 серпня, після того, як десяток військових з медичної роти 93-ї бригади виїхали в Іловайськ. Хлопці спочатку прибули в селище Кутейникове Амвросіївського району Донецької області, потім їх направили під курган Савур-могила, де тривали жорстокі бої. Після повернення в Кутейникове хлоп-

ці переночували в бліндажі, а вже вранці прийняли бій з російськими розвідниками (син розповідав, що вранці лікує, а ввечері йде в розвідку з розвідгрупою, бо в ній має бути медик). Вони отримали наказ прориватися до села Многопілля. Троє хлопців, у тому числі й наш син, прорвалися в село під щільним ворожим вогнем. У Многопіллі при школі діяв польовий госпіталь, але перепочити хлопцям там не вдалося, бо в шпиталі перебувало багато поранених. І вони ще зо днів п'ять до наказу покинути розташування і шикуватися в колону надавали пораненим медичну допомогу. У той час там перебували й журналісти українського телеканалу «Еспресо ТВ», які зняли на камеру Федора і його товаришів-медиків — надзвичайно втомлених, схудлих, але живих. Згодом від товариша по службі Федора ми дізналися, що після наказу покинути розташування й шикуватися в колону Федір і його найкращий товариш Степан Усс перенесли поранених у машину і разом з ними та іншими фельдшерами виїхали з госпіталю. Очолювали військову колону машини з пораненими, в останній з яких знаходилися Федір зі Степаном. Коли почався обстріл, один зі снарядів влучив у бронетранспортер, що їхав позаду медичної частини колони. Тоді син із товаришем зістрибнули з автомобіля й побігли рятувати поранених. Забравши декількох з них до санітарної машини, вони повернулись по інших. І тоді поряд із хлопцями розірвався снаряд...

ВЧИВСЯ НА МИТЦЯ Й ЖУРНАЛІСТА, А СТАВ ВІЙСЬКОВИМ

Двадцять дев'ятого серпня 2014 року під час виходу з Іловайського котла так званім «зеленим коридором» на дорозі поміж селами Многопілля та Червонослівське Амвросіївського району Донецької області загинув від кулі російського снайпера командир відділення — начальник радіостанції відділення управління загону спеціального призначення 3-го окремого полку спеціального призначення молодший сержант Віталій Волкотруб

Третього вересня його разом з 96 загиблими українськими військовими привезли в Дніпропетровськ. Там молодшого сержанта упізнали його бойові товариші та родичі. Указом Президента України № 144/2015 від 14 березня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» Віталія Волкотруба нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він п'ятого червня 1986 року в місті Бобринці. Навчався спочатку в тамтешній школі № 1, а завершив здобуття повної загальної середньої освіти в обласному загальноосвітньому навчально-виховному комплексі гуманітарно-естетичного профілю (гімназія-інтернат-школа мистецтв), який закінчив 2003 року. Першого вересня того ж року

вступив до КДПУ ім. В. Винниченка на мистецький факультет, а через два роки перевівся до Кіровоградської філії Відкритого міжнародного університету розвитку людини «Україна» — на факультет журналістики, видавничої справи та редагування, де вчився заочно.

Навчаючись, устиг попрацювати у ВАТ «Бобринецька сільгосптехніка» та в газеті «Честь хлібороба» Бобринецького РВО «Новий день». Першого жовтня 2007 року був призваний на військову службу і виявив бажання служити за контрактом. Таким чином Віталій Волкотруб став контрактником 3-го окремого полку спеціального призначення. Проходив службу на посадах старшого розвідника, радиста, старшого радиста.

У Бобринецькій районній газеті «Честь хлібороба» її редактор Ігор Леус про загиблих в АТО земляків, зокрема про Віталія

Волкотруба, написав: «...Важко, боляче, несправедливо, коли матері й молоді дружини хоронять своїх 28-річних дітей і чоловіків. Низький уклін батькам за виховання цього справжнього патріота. Біль втрати мами Галини Володимирівни, усієї родини — також і наш біль. У свій час Віталій проходив журналістську практику в редакції «Честь хлібороба». Тож колектив районки знав Віталю (так ми його називали) як розумного, толкового, наполегливого, життєрадісного й завжди усміненого студента. Пригадую, як у перервах між редакторськими завданнями він, на диво всім нам, приносив і слухав диски із сучасними українськими піснями — не задля якогось форсу — це була частинка його серця. На жаль, у життя немає правил. На світі не стало ще однієї хорошої молодшої людини, справжнього патріота України...»

— Віталія я завжди пам'ятатиму хорошою, відповідальною, порядною, добросовісною людиною, — розповідає дружина молодшого сержанта Анна Волкотруб. — Позналилися ми з ним, як і багато інших хлопців та дівчат, на дискотеці. Він тоді вже служив у 3-му окремому полку спеціального призначення і приїздив гостювати до батьків. А я навчалася в Бобринці у сільськогосподарському технікумі ім. В. Порика. Позналилися, сподобались

одне одному, почали зустрічатися. А 2008 року — одружилися, того ж року в нас народився син Ігор. Віталій дуже любив читати книги сучасних українських авторів, загалом художню літературу, слухати українські сучасні пісні. Можна сказати, що це було його хобі. Військова служба чоловікові дуже подобалася. На початку війни на сході України мама просила його знайти спокійнішу роботу, і я те саме говорила. Але він відповів, що служитиме, бо це його обов'язок і покликання. Одним словом, фанат військової справи. А зараз наш син Ігор стає схожим на батька. Коли питаю в нього, ким же він буде, коли виросте, то відповідає: «Буду військовим, як тато...» Після служби чоловік приходив додому і грався із сином, ми часто зустрічалися з нашими друзями. А війна почалася для нього торік у травні, спочатку він з однополчанами до серпня охороняв Дніпропетровський міжнародний аеропорт, за що отримав медаль за сумлінне виконання своїх військових обов'язків. Потім літав у гелікоптерах з провізією, яку доставляли нашим військовим у Луганську й Донецьку області. Згодом потрапив у Іловайськ, але в телефонних розмовах зі мною нічого тривожного не розповідав про службу: оберігав і мене, і сина, і батьків від жахів війни, яку принесли в Україну сепаратисти й росіяни...

ПРОФЕСІОНАЛ У ГІРНИЧІЙ І ВІЙСЬКОВІЙ СПРАВАХ

ЧОТИРНАДЦЯТОГО ВЕРЕСНЯ 2014 РОКУ
ПІД ЧАС ОБСТРІЛУ РОСІЙСЬКИМИ
БОЙОВИКАМИ ДОНЕЦЬКОГО
МІЖНАРОДНОГО АЕРОПОРТУ ЗАГИНУВ
НАЧАЛЬНИК ІНЖЕНЕРНОЇ СЛУЖБИ
3-ГО ОКРЕМОГО ПОЛКУ СПЕЦІАЛЬНОГО
ПРИЗНАЧЕННЯ КАПІТАН
Олег Кулигін

Указом Президента України № 754/2014 від 6 жовтня 2014 року «за особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» Олега Кулигіна нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня (посмертно).

Народився він 6 серпня 1971 року в місті Олександрії. Навчався в тамтешніх школі № 6 та СПТУ № 13, де здобув спеціальність «Машиніст підземного електровоза», а 1989 року вступив до Криворізького гірничорудного інституту, який закінчив 1994-го за спеціальністю «Підземна розробка корисних копалин». З наступного року мешкав у Кіровограді з дружиною та двома синами, працював на Інгульській шахті.

— Хоч як це гірко, але під час одного з так званих припинень вогню, які бойовики та російські агресори використовують для нарощування своїх сил, загинув наш

колега начальник дільниці № 7 Інгульської шахти ДП «СхідГЗК» Олег Кулигін, — розповідає начальник відділу зв'язків з громадськістю копальні Сергій Полулях. — Очевидно, не випадково посилення обстрілів аеропорту з надпотужної зброї в неділю, 14 вересня, сталося відразу після бозна-якого за ліком «гуманітарного конвою», з яким, вірогідно, для бойовиків доставили нову, ще потужнішу зброю. Принаймні про її застосування розповідав по телефону друзям сам Олег напередодні загибелі. На Інгульській шахті він почав працювати з 1995 року, обійнявши посаду гірничого майстра. Через десять років став заступником начальника дільниці №7, а 2007 року очолив її. Олега Борисовича вирізняли принциповість та ініціативність, активна життєва позиція і патріотизм. Одинадцятого березня 2014 року він першим серед працівників шахти був призваний до лав Збройних сил України,

до направлення в зону АТО проходив перепідготовку в 3-му окремому полку спеціального призначення, а його позивним було слово «Шахтар». Олега запам'ятали люблячим чоловіком і турботливим батьком, надзвичайно комунікабельною і відкритою людиною. Він захоплювався гірськолижним спортом, любив життя у всіх його вимірах і не втрачав оптимізму навіть у зоні бойових дій. Нашого колегу і товариша не лише поважали в колективі шахти — його ще й любили...

На церемонії прощання з Олегом Кулигіним директор шахти «Інгульська» ДП «СхідГЗК» Равіль Агліулін так розповів про його трудові будні та професійні досягнення: «Наш Герой і в мирному житті старався завжди бути першим, добросовісно і старанно виконувати свої професійні обов'язки. За майже 19 років роботи він пройшов шлях від гірничого майстра до начальника підземної дільниці, нагороджений почесним знаком «Шахтарська слава» III ступеня. Він — почесний ветеран праці ДП «СхідГЗК».

А в. о. начальника 3-го окремого полку спеціального призначення майор Андрій Неживий додав: «Герой не словами, а ділом довів, що є патріотом, який любить свій народ і свою країну, не шкодуючи себе, він виконував поставлені бойові завдання. Був справжнім чоловіком, яким можуть пишатися його рідні, особливо — його сини».

— Ми з Олегом познайомилися в 1992 році, коли він навчався в гірничорудному інституті, — розповідає дружина полегло Ірина Кулигіна. — Через три роки одружилися, невдовзі народився наш старший син, чоловік влаштувався на шахту «Інгульська», і наша родина переїхала в Кі-

ровоград. На шахті чоловіка поважали, бо він був хорошим спеціалістом. В інституті він проходив військову підготовку й отримав офіцерське звання, тому й проходив згодом військову перепідготовку в 3-му окремому полку спеціального призначення. Щойно було оголошено мобілізацію, як чоловік сам пішов до військкомату, не очікуючи повістки. Річ у тім, що після перепідготовки йому вручили документ, де було написано про його обов'язкове прибуття до військової частини у випадку оголошення мобілізації. На роботі мого чоловіка дуже поважали як спеціаліста й керівника. Його дільниця — дуже складна, а він добре знався на своїй професії, сам брався за те, за що йому за посадою й не треба було. Навчав своїх робітників тонкощам гірничої справи. Мав золоті руки: що не попрошу вдома зробити чи полагодити — усе зробить. Був відданим другом, компанійською людиною, душею будь-якої компанії. Для мене, наших дітей, друзів Олег робив усе, що міг, був надзвичайно надійною людиною. Усі ми досі не можемо примиритися з його загибеллю...

У шкільні роки Олег допомагав виховувати свою молодшу сестру, був дуже завзятим: займався фотосправою, бальними танцями і дзюдо. Мріяв стати військовим, тому після десятого класу поїхав до Львова вступати до військового вишу. Але там разом з іншими абітурієнтами отруївся, потрапив до військового шпиталю й тому не встиг на екзамені. Усе своє подальше життя він шкодував, що так сталося, й не переставав мріяти про армію. Тому до перепідготовки в 3-му окремому полку спеціального призначення й до служби в ньому після мобілізації ставився надзвичайно серйозно.

У ЗРІЛОМУ ВІЦІ ДОБРОВОЛЬЦЕМ ПІШОВ НА ВІЙНУ

УРАНЦІ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА 2014 РОКУ
ПІД ПРИКРИТТЯМ ТУМАНУ РОСІЙСЬКА
ДИВЕРСІЙНО-РОЗВІДУВАЛЬНА ГРУПА
ПІДІБРАЛАСЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО БЛОКПОСТУ
ПОБЛИЗУ СЕЛИЩА МАЙОРСЬКОГО
(БІЛЯ МІСТА ГОРЛІВКИ ОДНОЙМЕННОГО
РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)
ТА ВІДКРИЛА ВОГОНЬ ЗІ СТРІЛЕЦЬКОЇ
ЗБРОЇ Й МІНОМЕТІВ

У цьому бою кулеметник солдат Сергій Хрипунов з 34-го мотопіхотного батальйону (колишній батальйон територіальної оборони «Батьківщина») 57-ї окремої мотопіхотної бригади зазнав важкого поранення. Побратими полегло розповіли, що міна розірвалася за три метри від нього і завдала йому смертельного ураження в голову. Його евакуювали в районну лікарню міста Дзержинська, а потім відправили в госпіталь у Харків. Там він через добу після поранення, не приходячи до тями, помер.

Указом Президента України № 311/2015 від 4 червня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Сергія Хрипунова нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Під час церемонії прощання із загиблим головний сержант роти охорони 34-го мо-

топіхотного батальйону Сергій Шагін сказав: «Ми, його побратими, підлікуємося, загоїмо рани і повернемося знову в бій, пам'ятаючи про Сергія і про кожного загиблого».

Народився Сергій Хрипунов 13 жовтня 1978 року в селищі Черському (Якутія, РРФСР, тепер — Російська Федерація). Його батько 1968 року разом з дружиною виїхав на Крайню Північ за розподілом після закінчення Кременчуцького льотного училища (тепер — Кременчуцький льотний коледж Національного авіаційного університету). Там у подружжя спочатку народилася донька, а згодом — і син. Семирічним Сергій з батьками й сестрою переїхав до Кіровограда й пішов у перший клас 27-ї школи. Після закінчення початкових класів батьки перевели його до 31-ї, ближче до кооперативного будинку, в який родина незадовго перед тим переїхала.

— Син змалку дуже любив риболовлю і природу загалом, — розповідає батько солдата Всеволод Іванович. — Ми з ним ще на Крайній Півночі, коли він ходив у дитячий садок, рибалили. Упродовж усього свого життя Сергій із задоволенням «полював» не лише на риб, а й на раків, часто виїздив за місто, щоб побути серед природи. Після закінчення восьми класів син вступив до ПТУ № 6, де вчився на столяра-верстатника. Провчився два роки, здобув спеціальність. За цим фахом у подальшому і працював. А коли на зміну дереву прийшов металопластик і у столярів роботи значно поменшало, Сергій почав працювати в різних охоронних організаціях. У вільний час займався кікбоксингом. Захопився ним, уже коли працював столяром-верстатником, і не лише займався, а й з одноклубівцями залучав до спорту молодь. Щороку до війни уся їхня секція їздила у Крим на відпочинок. Хлопці жили в наметах, займалися спортом, купалися. Сергій залишався там часто на місяць-два для охорони табору. Одного разу я також туди із сином їздив. Сергій зайнявся спортом, бо змалку мав проблеми зі здоров'ям, його тому і в армію свого часу не взяли. Тож він, уже будучи дорослим, зайнявся кікбоксингом, щодня вибігав на пробіжки. А незадовго до початку окупації Криму Росією та початку війни на сході України сказав, що хоче

відслужити в армії. Я йому відповів, що за станом здоров'я не пройде. «Пройду, я вже не той, яким був раніше», — заперечив син. Тож я не зміг переконати його, що йому вже запізно йти до війська. Він пішов у військкомат, пройшов медкомісію — і його зарахували до 34-го батальйону територіальної оборони «Батьківщина». Два місяці разом зі своїми товаришами Сергій опановував військову науку на території аеродрому «Канатове», а рік тому поїхав на війну. Від вибухів снарядів і мін він захворів на кон'юнктивіт. Я щотижня з ним зідзвонювався і порадив відпроситися в командира у відпустку додому на лікування. У середині вересня він приїхав до Кіровограда. Побув тут тижнів зо три, полікувався й на початку жовтня поїхав назад — на схід. У сина було надзвичайно розвинене почуття справедливості. Якщо він бачив неправду або хтось його обманював, то не міг більше працювати і спілкуватися з людьми, які його обдурюють або чинять не по совісті. Ніхто його на війну не посилав, він сам пішов. Я казав йому: «Дивись, твої друзі лишаються, не йдуть в армію, ходять собі пити пиво». На що він відповів: «Батьку, а хто ж піде, якщо я не піду?» Був такий безхитрісний, його міг навіть першокласник навколо пальця обвести, дуже довірливим був, добрим. Нікого не образить, не підведе, не полишить напризволяще...

ЗАКОХАНИЙ З ДИТИНСТВА В РІДНУ ЗЕМЛЮ

Наприкінці минулого року у селищі Новому, що в Кіровограді, попрощались із 45-річним бійцем молодшим сержантом **Олегом Безкровним**, який служив у 42-му батальйоні територіальної оборони «Рух опору»

До мобілізації чоловік працював на теплопостачальному підприємстві. Торік улітку його мобілізували. «Призвали — пішов. Кілька разів приїздив додому, — розповів про Олега Миколайовича його сусід Володимир Гуйван. — Воював він під Дебальцевим на Донеччині. Мав поранення, лікувався у шпиталі. А помер удома, щойно приїхав у довгоочікувану відпустку». Причиною смерті стала серцево-судинна недостатність. У померлого залишилися дружина, донька і батьки. Ховали молодшого сержанта з усіма військовими почестями.

Народився Олег Безкровний 17 липня 1969 року в селищі Олександрівці однойменного району. У грудні наступного року разом з батьками Миколою Федотовичем та Ольгою Василівною переїхав до селища Нового, яке зараз є частиною Кіровограда. У селищі ходив у дитячий садочок, початкову школу, а от у середню пішов у селі, що поруч з Новим, бо тоді в селищі не було такої. Та невдовзі там збудували середню школу

№ 10, куди батьки й перевели хлопця. Після закінчення восьми класів він поїхав до Кривого Рогу, де три роки навчався на електрика. Повернувшись додому, до призову на військову строкову службу працював лаборантом на підприємстві «Ветсанзавод». Потім служив на космодромі Байконур, а після повернення зі служби працював електриком, помічником слідчого в Кіровоградському районному відділі міліції, начальником цеху підприємства «Ветсанзавод». Заочно закінчив Кіровоградський інститут сільськогосподарського машинобудування, де здобув спеціальність енергетика з правом викладання. Протягом останніх років працював електриком-енергетиком комунального підприємства «Комунальник-96», що в селищі Новому.

— Олег у школі вирізнявся тим, що його дуже цікавив предмет «Історія», він ходив по музеях, а з друзями проводив розкопки біля села Грузького та залізничної станції Шостаківка, добре знав історію Кіровогра-

да й навколишніх сіл, — розповідають про сина Микола Федотович та Ольга Василівна. — У дитинстві часто бував в Олександрівці, цікавився гайдамацьким рухом, разом зі своїм дядьком проводив розкопки в тамтешніх лісах, колекціонував старовинні монети. Часто бував на Київщині, у селі Богданівці Яготинського району, пишався, що він є одним із нащадків української художниці, майстрині народного декоративного живопису Катерини Білокур. Олег любив готувати, мав свої секрети приготування страв із м'яса й салатів. Ходив на риболовлю й полювання, любив пісні Висоцького, любляв кататися верхи на коні Орлику, цікавився спортивними подіями, знав багатьох спортивних коментаторів, а не любив — неправди й брехунів. У сина були золоті

руки: він сам робив ремонти в квартирі, лагодив плиту, ремонтував електроприлади й автомобілі.

Надзвичайно любив життя, батьків, дружину Марину, дочку Наталочку й сестру Аннушку, молодшу на п'ять років від нього. Він був її захисником. А ще любив свій козацький рід Безкровних, був щирою людиною. Із зони АТО додому Олег приїздив двічі: коли привозив своїх полеглих товаришів на Кіровоградщину й після перебування в госпіталі у Харкові, де лікувався після поранення. Дуже хвилювався, коли ховав побратимів, дуже тяжко це переносив. А вже після госпіталю вдома у нього не витримало серце: 23 грудня мав повертатися в батальйон, та 20-го його не стало...

БУВ І НАЗАВЖДИ ЗАЛИШИТЬСЯ НАЙКРАЩИМ БАТЬКОМ, ЧОЛОВІКОМ, КОМАНДИРОМ, ТОВАРИШЕМ

На початку нинішнього року, шістнадцятого січня, при виконанні бойового завдання під час антитерористичної операції загинув командир 73-го морського центру спеціального призначення капітан 1 рангу **Юрій Олефіренко**

Він зі своїми підлеглими успішно виконав бойове завдання — зібрав розвіддані про розташування мінометної батареї бойовиків у районі села Павлополя Новоазовського району Донецької області. Завдяки цій інформації артилерія Збройних сил України знищила батарею. Але розвідгрупа потрапила під мінометний обстріл. Рятуючи трьох підлеглих від ворожого вогню, офіцер наклав їх власним тілом, а сам отримав важкі поранення, від яких помер по дорозі в лікарню.

Юрій Борисович не дожив до 50-річчя три місяці. Колеги і товариші по службі називають його не інакше, як спецпризначенцем № 1. Попрощатися з ним прийшла величезна кількість людей: родичі, друзі і знайомі, солдати кіровоградських військових частин, силовики, бійці добровольчих батальйонів, колеги й товариші по службі, представники місцевого політикуму, громадські активісти та просто небайдужі мешканці Кіровограда.

Указом Президента України № 213/2015 від 9 квітня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Юрія Олефіренка нагороджено орденом Богдана Хмельницького III ступеня (посмертно). Рішенням Кіровоградської міської ради від 31 березня 2015 року вулицю Фрунзе міста Кіровограда перейменовано на вулицю Капітана 1 рангу Олефіренка Ю. Б. Кіровоградська обласна організація Української спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) (УСВА) та 73-й морський центр спеціального призначення клопочуть про присвоєння йому звання Героя України — за відмінне проведення військових операцій на сході України та здійснений подвиг — порятунок ціною власного життя трьох підлеглих.

Народився Юрій Олефіренко 27 квітня 1965 року в селі Криничуватому Бобринецького району. У 18 років його призвали на військову строкову службу до армії, якій він згодом присвятив усе своє життя. Спочатку хлопець служив у 9-й бригаді спеціального призначення на посадах розвідника-снайпера та старшого розвідника, а згодом у «кабульській роті» в Демократичній Республіці Афганістан (ДРА) — 459-й роті спеціального призначення, яка дислокувалася в столиці ДРА місті Кабулі (на посадах розвідника-снайпера та начальника речової майстерні), — де воював чотири роки (спочатку солдатом строкової служби, а потім надстроковиком). За активну участь у бойових операціях був нагороджений орденом Червоної Зірки і медаллю «За відвагу». Завдяки високим інтелектуальним здібностям він під час війни досконало вивчив фарсі: легко опанував складну мову, читав вірші, спілкувався з місцевими жителями як своя людина.

Після Афганістану наш земляк закінчив Рязанське вище повітрянодесантне командне училище (факультет військ спеціального призначення), де здобув фах розвідника і спеціальність референта-перекладача, і протягом 1992–2004 років служив у частині спеціального призначення в Кіровограді, яка спочатку була 9-ю окремою бригадою спеціального призначення, а потім — 50-м навчальним центром спеціальної підготовки і 50-м окремим навчальним загоном спеціальної підготовки. Обіймав посади командира групи, командира навчальної роти, старшого викладача циклу ТСП, начальника штабу навчального загону, командира навчального загону. У квітні 2004 року досвідченого офіцера для подальшого проходження служби було переведено до 73-го морського центру спеціального призначення, що базується в місті Очакові Миколаївської області, на посаду заступника командира частини. З 2005-го по 2008-й він навчався в Національній академії оборони України на факультеті

підготовки фахівців оперативно-тактичного рівня. Юрієві Олефіренку довелося повернутися в Афганістан іще раз: 2008 року він служив у складі місії української військової розвідки, невеликого підрозділу, який брав участь в операціях НАТО в складі литовського контингенту. У 45 років, 2010 року, Юрій Борисович пішов на пенсію і жив із сім'єю в Кіровограді.

Коли розпочалася антитерористична операція, він не міг лишатися осторонь у важкий для Батьківщини час. Тому добровільно з'явився до військкомату і в серпні 2014 року отримав призначення на посаду командира 42-го батальйону територіальної оборони Кіровоградської області. Сформував цей підрозділ і зробив усе необхідне, щоб перетворити добровольців і мобілізованих на боездатну військову частину, з якою після двомісячної підготовки вирушив на схід України, де разом з підлеглими брав участь у бойових діях.

Торік шістнадцятого серпня під селищем Старобешевим однойменного району Донецької області загинув командир 73-го морського центру спеціального призначення капітан 2 рангу Олексій Зінченко. Офіцери частини звернулися до командування, щоб її очолив найдостойніший — Юрій Олефіренко. У жовтні його призначили командиром українських «морських котиків», з якими він і воював у подальшому.

«Юрій Борисович спланував і очолив розвідувальну операцію, розуміючи великий ризик. Чому пішов сам? Бо не міг послати людей на завдання і не піти разом з ними. Такий командир був, справжній. Переживав за кожного бійця, і тому вони йому завжди вірили як самим собі... Він загинув, як і жив, як справжній воїн і справжній патріот. Вічна пам'ять Героеві України! Наш обов'язок — зробити все можливе, щоб допомогти родині Героя, щоб його життя і його справи не були забуті...» — написав на своїй сторінці у Фейсбук головний редактор інтернет-видан-

ня «Цензор. НЕТ» Юрій Бутусов.

Про високий професіоналізм Юрія Олефіренка говорили і його колеги, які виступали на похоронній церемонії. «Юрій Борисович був професіоналом найвищого рівня, справжнім батьком для кожного свого підлеглого. Він виховував, навчав, вів у бій, беріг кожного зі своїх солдатів, — сказав капітан 1 рангу Військово-морських сил ЗСУ Андрій Урсул. — Хтось міг би сказати, що свою війну він відвоював, адже п'ять років перебував в Афганістані, але не Юрій Борисович. Коли загарбник прийшов на українську землю, він став на захист Батьківщини». Голова обласної ветеранської афганської організації Віктор Остащук так згадав про полеглого: «Юрій Борисович був для нас товаришем, прикладом. Його подвиг назавжди залишиться в наших серцях. Ми завжди будемо пам'ятати, яким він був за життя. До нього завжди можна було звернутися по пораду, по допомогу. Коли прийшов час захищати рідну країну, він одним з перших сам став у стрій і почав навчати молодих бійців».

— Ви не уявляєте, яку людину втратив Кіровоград, втратила вся Україна, — каже Таміла Неклега, яка служила в 50-му навчальному центрі спеціальної підготовки разом з Юрієм Олефіренком. — Напевно, знайти більш чуйного, доброго, душевного командира було просто неможливо. Не було такого дня, щоб Юра прийшов на службу, не посміхаючись, у поганому настрої. Ми разом прослужили близько 17 років, з 1993 року, дружили сім'ями. У нього золота дружина... Мені взагалі важко повірити, що Юри більше немає. Але я знаю, що коли в країні таке діється, він просто не зміг би спокійно сидіти на пенсії. Юра практично на всі завдання ходив разом зі своїми хлопцями, у нього за кожного душа боліла. Намагався всіх вберегти, повернути живими, прикрити. Він загинув як Герой, країна втратила одного з найкращих своїх людей. Жахливо, просто жахливо — пройти весь Афган і поверну-

тися звідти живим, але загинути на рідній землі від рук відморозків. Точно кажуть, що війна забирає найкращих, найбільш гідних».

Згадуючи товариша, з яким разом служив, начальник штабу, перший заступник командира 73-го морського центру спеціального призначення капітан 2 рангу Володимир Подолянчук промовив:

— Добра, порядна, щира, весела людина, відчайдух. Це не та людина, в якій так рано повинен був обірватися життєвий шлях. Для нас він був як батько. Дорослий, зрілий, досвідчений. Завжди турбувався, ніколи не залишав у біді. Уся військова частина попрощалася з командиром, ніхто не залишився осторонь. Він жив одним подихом, згорів — наче свічка. Нещодавно згадував його останні слова, які мені запам'яталися перед його крайнім від'їздом на схід. Він сказав: «Ніхто не повинен залишитися байдужим, коли країна скаже «Допоможи!»» Таким він був, наш командир.

— Усе життя чоловіка пройшло в частинах спеціального призначення, солдати для нього завжди були на чільному місці. На війні він усюди з ними ходив, супроводжував колони, ні разу без нього підлеглі не виходили на завдання, — розповідає дружина полеглого командира Олена Олефіренко. — Тому він не випадково накрив трьох бійців від уламків міни, бо інакше не міг. На них — жодної подряпини, а йому 15-сантиметровий уламок увійшов у бік, він був увесь посічений, зі зламанною ногою, стік кров'ю й помер. Своє життя поклав, рятуючи підлеглих, це справжній подвиг. Про присвоєння чоловікові звання Героя України клопочуть і особовий склад очаківської бригади, і обласна ветеранська афганська організація, і депутати Миколаївської обласної ради, і міська адміністрація Очакова... Я просила чоловіка нікуди не йти, він же вже був на пенсії. Але зупинити його не змогла, бо він був патріотом! Ішов не за якісь привілеї, не зважав ні на

мої благання, ні на вмовляння доньок. Для нього Батьківщина, народ були понад усе. Коли Юрій ішов з батальйону, який сформував і підготував, то його бійці вмовляли залишитися в підрозділі, бо їм з ним не страшно було ходити на будь-які небезпечні завдання. Та він відповідав, що розвідка — це справа всього його життя. Для нашої родини загибель чоловіка й батька — непоправна втрата. Він був дуже хорошим сім'янином і хорошим сином. З дитинства не бігав по вулицях, а допомагав матері, передовій доярці, у колгоспі. Після закінчення школи, щоб не втрачати часу, пішов навчатися на тракториста й із червоним дипломом завершив навчання. Виховав двох наших доньок — Олесю й Олю, яким дав серйозну освіту (Олеся закінчила Київський університет туризму, економіки і права, Оля — Академію митної служби України). Навчив їх усьому необхідному в житті. Ми ніколи не сперечалися, дітей наших чоловік привчив до праці, у нас загалом була ідеальна сім'я.

— Після загибелі батька я побувала в очаківській частині й побачила, як він жив: дуже аскетично, у кімнаті стояв диван з відламаним бильцем, зате на столі лежала військова карта, — згадує донька капітана 1 рангу Юрія Олефіренка Ольга. — Де він спить, у яких умовах — це для нього не було важливим. Головним вважав робити на «відмінно» свою військову справу, тому сам розробляв військові операції і разом з підлеглими ходив на їх виконання. З ним вони почувалися в безпеці, я розмовляла з підлеглими батька й питала в них, чи не було їм лячно, на що вони відповіли: «З вашим батьком нам жодна війна не страшна. Сам не поїсть, доїдає якісь сухарі, а все поживне нам віддає...» І підлеглі батька, і ми, його родина, і наші спільні друзі досі не можемо повірити, що його вже немає серед нас. Ми завжди його пам'ятатимемо, він був і назавжди залишиться для всіх нас найкращим батьком, чоловіком, командиром, товаришем.

САМ ВОЮВАВ І НАВЧАВ ЦЬОМУ ІНШИХ

МЕХАНІК-ВОДІЙ СТАРШИЙ СОЛДАТ
БРОНЕГРУПИ 300-ГО НАВЧАЛЬНОГО
ТАНКОВОГО ПОЛКУ
(169-й НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР СУХОПУТНИХ
ВІЙСЬК ЗСУ «ДЕСНА»)
ВОЛОДИМИР ТИГНЯН ЗАГИНУВ
16 СІЧНЯ 2015 РОКУ ПОБЛИЗУ КУРГАНУ
ГОСТРА МОГИЛА, ЩО НЕПОДАЛІК ВІД
СЕЛИЩА ПОЛЬОВОГО ШАХТАРСЬКОГО
РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Після мінометного обстрілу бойова машина вийшла з ладу та з'їхала у ставок. Двом членам екіпажу вдалося вибратись, а Володимира через заклинений люк вони не змогли витягти. Указом Президента України № 311/2015 від 4 червня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Володимира Тигняна нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він 4 листопада 1989 року в селі Катеринівці Кіровоградського району, де згодом пішов у школу. Потім продовжив навчання та здобув повну загальну середню освіту в Кіровоградській школі-інтернаті. Професії муляра, монтажника сталевих та залізобетонних конструкцій і електрозварника ручного зварювання здобув у ПТУ № 8, яке закінчив 2008 року. Товариському, відповідальному хлопцеві завжди доручали

серйозні справи.

Шостого травня 2009 року його призвали на строкову військову службу. Спочатку він проходив її в навчальному центрі «Десна», де опановував війську спеціальність механіка-водія, згодом служив у Кривому Розі. Відслуживши, працював переважно на будовах. Після мобілізації знову потрапив у «Десну», де пройшов перенавчання, став інструктором і вчив механіків-водіїв. Після підписання контракту з військовою частиною воював під містом Дебальцевим. Повернувшись звідти, мав у навчальному центрі готувати танкістів.

— Володимир із братом-близнюком Валерієм навчалися разом і в школі, і в професійно-технічному училищі, — розповідає мати старшого солдата Лада Миколаївна, — вони і працювали теж разом. Що їм не доручиш — усе робили як слід. Володя дуже любляв рибалити. Коли ми переїздили із села в місто, то він усе бідкався,

де ж він «полюватиме» на рибу. Та невдовзі знайшов і в Кіровограді такі місця: ходив з товаришем Василем вудити на Інгул, на Солдатські ставки. Він мені завжди на день народження приносив упійманих щук, щоб їх начиняла, готувала фаршировану рибу.

Уже на Донбасі ця його пристрасть до риболовлі стала у пригоді і йому, і його бойовим товаришам. Там син, коли йому з побратимами бракувало їжі, якимось чином умудрявся ловити рибу, на ній вони деякий час і трималися...

ЗА ЕРУДОВАНІСТЬ І ПРАВДИВІСТЬ ЙОГО НАЗИВАЛИ «АПОСТОЛОМ»

Двадцять шостого січня нинішнього року заступник командира із роботи з особовим складом 42-го окремого мотопіхотного батальйону (57-а окрема мотопіхотна бригада), який був сформований як 42-й батальйон територіальної оборони «Рух опору», майор Володимир Степанок очолив загін із 72-х бійців, які добровільно відгукнулися на заклик прийти на допомогу 128-й гірськопіхотній бригаді, що потрапила у скрутне становище і зазнавала великих втрат під містом Дебальцевим Донецької області

Очолуваний ним загін героїчно відбивав атаки ворожих танків і піхоти. Але з цього бою хороброму офіцерові не судилося повернутися живим: у бойову машину, біля якої знаходився майор Володимир Степанок, влучив протитанковий реактивний снаряд. Множинні осколки від нього завдали нашому землякові смертельних уражень...

Народився Володимир Степанок 27 січня 1968 року в селі Майському Джанкойського району АР Крим. Закінчив там загальноосвітню й музичну школи. З дитинства мріяв про кар'єру військового, тому одразу після закінчення школи, 1985 року, не маючи жодних зв'язків і покровителів, вступив до Новосибірського вищого військово-політичного загальновійськового училища. Наполегливо навчаючись,

вдосконалював себе не лише фізично, а й інтелектуально — його часто можна було побачити за читанням книги, за що він отримав від інших курсантів прізвисько «Апостол», яке за ним закріпилося на все життя. Закінчив училище 1989 року, далі була служба в Туркестанському військовому окрузі, де він набув бойового досвіду в прикордонних сутичках з афганськими контрабандистами.

Після здобуття нашою державою незалежності розпочалася служба Володимира Степанка в Збройних силах України на посадах заступника командира батальйону, загону з виховної роботи (10-а окрема бригада спеціального призначення, військова комендатура Феодосійського гарнізону, 3-й окремих полк спеціального призначення, 50-й навчальний центр

спеціальної підготовки та 50-й окремих навчальний загін спеціальної підготовки). Відчувши потребу в додаткових знаннях, він протягом 1996–1998 років навчався в Київському військовому гуманітарному інституті. Після його закінчення приїхав до Кіровограда на посаду старшого офіцера відділення виховної роботи, звільнився в запас 2005 року у зв'язку зі скороченням штату військової частини.

Після вторгнення російських окупантів на територію України Володимир Іванович пішов добровольцем до війська. З 5 серпня 2014 року, за винятком трьох тижнів лікування в кіровоградському шпиталі, постійно перебував на передньому краї фронту. Разом з капітаном 1 рангу Юрієм Олефіренком майор Володимир Степанок створював 42-й батальйон територіальної оборони Кіровоградської області «Рух опору». Обіймаючи посаду заступника командира батальйону з роботи з особовим складом, особисто перевіряв

усіх мобілізованих, дбав про їхнє належне забезпечення зброєю, амуніцією й технікою. Знаходив меценатів, які купували для батальйону бронезилети, шоломи і комп'ютерну техніку. Створював із цивільних людей боездатний військовий підрозділ. Із середини січня нинішнього року батальйон офіційно перебував на ротачії, але з огляду на активізацію ворога на Дебальцівському напрямку солдати й командири не полишали своїх бойових позицій.

Під час прощання із загиблим на Театральній площі про нього говорили його однокурсник з Новосибірського вищого військово-політичного загальновійськового училища Олег Дрофа, побратим по 42-му батальйону Антон Кучеренко, однопартієць Героя лідер ВО «Свобода» Олег Тягнибок та очільник Кіровоградського обласного осередку ВО «Свобода» Ігор Степура.

— Володя був єдиним, хто випустився з політичного училища не комуністом, — зазначив Олег Дрофа. — У нього не було семи кольорів, у нього було чорне і біле, і те, у що він вірив, було для нього святим і безповоротним. Світла пам'ять нашому другові, нехай земля йому буде пухом.

Найголовнішими подіями особистого життя Володимира Івановича були одруження з Оленою Степанок (Мельник) у 1993 році та народження доньки Юлії 1994-го. Дружина Героя працює завідувачем відділу науково-просвітницької роботи Кіровоградського обласного художнього музею, а донька навчається у Львівській національній академії мистецтв. Тому абсолютно логічною була участь Володимира Степанка в різних культурно-мистецьких заходах Кіровограда — акції «Ніч музеїв» в обласному художньому музеї, фестивалі «Вересневі самоцвіти» в державному музеї-заповіднику Івана Карпенка-Карого (Тобілевича) «Хутір Надія», фестивалі «Степограй» у селі Карбівці, численних вернісажах.

— Він був ініціатором і організатором

концерту для кіровоградських військових, які вирушали в зону АТО влітку 2014 року. Потім таких концертів та інших заходів на підтримку бійців АТО було безліч, — розповідають про свого товариша колеги дружини Володимира Степанка. — Для колективу музею він був і залишається в наших серцях членом музейної родини. Усі щиро любили і поважали Володимира Івановича, між собою називали «наш Степанок», «наш Іванович», «наш правдолюб». Володимира Івановича завжди непокоїла фактична відсутність реальної незалежності України та колаборанти у правлячій верхівці. Боронячи свої переконання, він брав активну участь у подіях на Майдані 2004 року та Революції Гідності (Євромайдані) 2013–2014 років...

Особливістю його характеру було те, що він завжди казав те, що думав, тому й мав непрості стосунки з багатьма людьми. Коли разом з Юрієм Олефіренком формували батальйон, то тестував мобілізованих. Вони згадують, що дивувалися із тих тестів, не розуміючи, кого з них хочуть зробити. Там були питання, що стосувалися ерудиції, історії, культури, географії, математики. Перше їхнє враження про заступника командира батальйону було таким: це та людина, яка не боїться говорити правду.

— Коли ми ходили по крамницях, то він подумки рахував гроші за куплене швидше за касира, — розповідає Олена Степанок. — Шкільні вчителі передрікали чоловікові майбутнє математика. Та в його роду були кадрові військові, тож Володимир після восьмого класу намагався вступити до суворовського училища, але з якихось причин не став суворовцем. Тому вже до вступу у військове училище готувався дуже ретельно. Був ходячою енциклопедією, різнобічно обдарованим, дуже багато читав, займався боксом, любив слухати музику. У школі опікувався меншими дівчатками, слідкував, щоб їх ніхто не кривдив, носив їхні портфелі. Вчився на п'ятірки, тільки з української літератури в

атестаті у нього стоїть четвірка.

А познайомилися ми з майбутнім чоловіком у Києві, коли він проходив пере стажування при Міністерстві оборони України після служби в Туркестанському окрузі, а я закінчувала столичний інститут культури. Розписалися ми 25 червня 1993 року. На чільному місці для нього була його офіцерська честь, військову службу він вважав своїм покликанням, інших людей оцінював, виходячи з того, наскільки правдивими вони є.

Він завжди був налаштований на добро, писав записки позитивного змісту й роздавав їх знайомим, іноді клеїв на дверях під'їзду або опускав у поштові скриньки. Його любові вистачало на всіх його знайомих. Про цілеспрямованість, наполегливість і силу волі Володимира свідчить, зокрема, те, що він вступив до військового училища, не розрізняючи відтінків кольорів. У Новосибірську перед екзаменами як сів під соснами з підручниками, то так і не підводився. Майже відмовився від їжі, пив тільки воду й учив напам'ять книгу «Тест Люшера», щоб скласти екзамен. Тому знав, що там на кожній сторінці написано. Тоді хтось із майбутніх його однокурсників і назвав його «Апостолом». Згодом у 42-му батальйоні у нього був позивний «Комісар-Апостол». В училищі чоловікові часто доводилося драїти підлогу й відшкрібати казани, бо після відбою читав книги, періодику й записував свої думки з приводу різних подій чи характеризував письмово різних людей. Книги, газети, журнали й записки ховав у себе під матрацом. Дуже пишався, що йому вдалося вступити саме до роти аеромобільного спрямування. У подальшому завжди гордився, що є офіцером-спецпризначенцем. Виходячи на пенсію, мав у своєму військовому доробку 165 стрибків з парашутом.

Був дуже оптимістичною людиною. Для нього не існувало невирішуваних питань. Після виходу в запас працював на різних посадах, зокрема й керівних. Він завжди

казав, що людина має розвиватися. Якщо йому було нецікаво працювати, то якою б грошовитою посада не була — ішов з неї. Казав: «Від роботи має бути задоволення й інтелектуальний розвиток». Тому 2009 року очолив сільськогосподарське підприємство і пропрацював на цій посаді два роки. Розповідав, що дуже цікаво дізнаватися, як вирощують хліб, як працює механізм сільгоспідприємства. Трудився і на посаді фахівця з якості, і, як багато хто з військових пенсіонерів, в охороні. Але ця посада була йому нецікавою через відсутність можливості для інтелектуального розвитку.

Удома я його нечасто бачила. Коли він приїздив з відряджень, то у нас це ставало святом, яке обов'язково переростало у спільні поїздки Україною, які чоловік дуже любив, бо захоплювався розмаїттям і красою Батьківщини. Спочатку ми подорожували автостопом, а згодом власною машиною в різні куточки країни. Доволі часто бували у Хмельницькій області (я родом з Кам'янця-Подільського), щороку на декілька днів приїздили на Сорочинський ярмарок: переглядали концерти, брали участь у різних ярмаркових акціях і програмах. Йому подобалася тамтешня українська атмосфера. Їздили ми утрюх (чоловік, донька і я), відвідували музеї, різні екзотичні місця.

Його інтересувало буквально все, він непогано малював, цікавився духовною, філософською тематикою. У нас завжди було дуже багато книг, я вирішила частину з них передати в госпіталь та бійцям на

передову. Чоловік захоплювався різномановою літературою — художньою, довідковою, військовою, науковою. А ще після нього лишилося дуже багато записів з характеристиками людей. Адже він тісно з ними працював, до цього спонукала його й посада заступника командира з виховної роботи. Де б не був, усюди писав: на газетах, на клаптиках паперу, у блокнотах. Загалом, він нетрадиційно сприймав життя — у хорошому розумінні слова: прямо, чисто, без обману й окозамилювання.

На передовій під містом Вуглегірськом чоловік місяць узимку перевіряв блокпости в легенькому одязі і кросівках, без бронжилета й шолома, щоб легко було бігти й не підстрелив снайпер. Там і застудив легені. Починав перевіряти о 22-й годині, а закінчував о 6-й. У цій ситуації його рятували почуття гумору й оптимізм. Навіть у кіровоградському госпіталі, де він згодом кілька тижнів лікувався, психолог зверталася до нього по допомогу підтримати дух поранених. У палаті його важко було застати, він постійно з кимось десь спілкувався, мав багато планів на майбутнє, розмовляв з різними людьми, телефонував рідним загиблих. Володимир готовий був життя віддати за своїх друзів, за тих, кого любив. Уже після його загибелі я дізналася, що торік у серпні він вів перемовини про обмін його самого на шістьох полонених із 42-го батальйону, які потрапили до сепаратистів під Іловайськом. Він був незвичайною людиною, здатною заради Батьківщини й побратимів терпіти не лише воєнні знегоди, а й на самопожертву...

БУВ ПОПЕРЕДУ ВСІХ І НА ВИРОБНИЦТВІ, І У ВІЙСЬКУ

П'ЯТНАДЦЯТОГО ЛЮТОГО НИНІШНЬОГО
РОКУ ГРУПА З 2-ГО БАТАЛЬЙОНУ
СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
«ДОНБАС» ПРИЙНЯЛА БІЙ БЛЯ БЛОКПОСТУ
СЕПАРАТИСТІВ ПІД МАРІУПОЛЕМ (ПОБЛИЗУ
СЕЛА ШИРОКИНОГО НОВОАЗОВСЬКОГО
РАЙОНУ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ), ДО ЯКОГО ЇЇ
НАВМИСНЕ ПРИВІВ ПРОВІДНИК

Тоді загинули двоє українських бійців, серед них і кіровоградець Євгеній Тельнов з позивним «Усач». Перед загибеллю він під ворожим вогнем витягнув одного з поранених товаришів з поля бою. Указом Президента України № 176/2015 від 25 березня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України» солдат 2-го батальйону спеціального призначення Національної гвардії України «Донбас» Євгенія Тельнова нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Народився він 20 листопада 1961 року, навчався спочатку в школі № 8, а потім у школі № 17. Строкову військову службу проходив у Києві — радистом у Внутрішніх військах. Згодом працював на Кіровоградському заводі радіовиробів токарем, потім — лаштувальником верстатів з ЧПК. Заочно навчався в Кіровоградському інституті

сільськогосподарського машинобудування за спеціальністю «Обробка металів». Працював інструктором зі спорту в Кіровоградському обласному відділенні ДТСААФ (тепер — ТСОУ). Із початку 90-х років займався приватним підприємництвом.

Після вторгнення росіян у Крим та початку війни на сході України Євгеній Львович облишив бізнес і пішов до військкомату, аби його призвали до армії. Та на той час відставників, старших п'ятдесяти років, не брали до війська, тож він 10 червня 2014 року прибув до тоді ще добровольчого батальйону «Донбас» у село Нові Петрівці, де його й зарахували до складу підрозділу. З 13 липня по 31 серпня перебував у зоні АТО (Артемівськ, Попасна, Іловайськ). Двадцять шостого серпня «Усач» зазнав поранення лівої руки уламком міни на околиці Іловайська, а 29-го опинився в оточенні. Під час виходу батальйону з кільця через так званий «зелений коридор» росіяни роз-

стріляли колону з танків: 109 бійців потрапили в полон, більше сорока п'яти людей загинули, вийшли зі зброєю, за різними даними, від десяти до сорока бійців, у тому числі й наш земляк. При цьому він підбив два танки Т-72 і дві БМП терористів.

— Коли ми виходили з міста Іловайська, — розповідав Євгеній Львович, — то росіяни пообіцяли нам «зелений коридор» в обмін на п'ятнадцять полонених. Але перед селом Червоносільським російські танки і БТри стали обстрілювати колону. Видовище страшне: машини «розкриваються» навпіл, як іграшки, шматки м'яса летять в різні боки. Скільки там загинуло людей, точно невідомо, повністю останки зібрали тільки через місяць, 29 вересня, і відвезли в Дніпропетровськ на експертизу. 87 осіб — ще в полоні, тому поки що важко відтворити картину. Ми через поле рвонули до найближчого села. Там відстрілювалися. До вечора почалися переговори: нам пропонували здатися і обіцяли відправити в буферну зону. Але наша група, 12 осіб, після настання темряви змогла вийти з кільця. А 31 серпня я добрався до бази батальйону в місті Кураховому Мар'їнського району Донецької області.

Мене дуже часто запитують, навіщо я туди пішов у п'ятдесят два роки. Чесно кажучи, це питання не перестає дивувати. Якщо не я, то хто? Наші діти? Якщо кожен буде думати «мене це не стосується», «мені це не потрібно», то скоро чужі війська будуть стояти під Кіровоградом. У нас у батальйоні був молодий чоловік з невеликого містечка під Донецьком (він зараз у полоні), то він, коли обстрілювали його рідне місто, говорив: «Так їм і треба». Я дуже здивувався, а хлопець пояснив: «Коли в місті було двадцять сепарів, я кликав: «Ходімо наб'ємо їм морди, виженемо з нашої землі». Та ніхто не хотів втручатися, вступати в конфлікт, усі думали, що і без них обійдеться. Не обійшлося». Ось і я про те ж: не можна сидіти і чекати, що хтось зробить щось за тебе, — потрібно йти і робити. Інакше те

саме буде і з Кіровоградом...

Побачивши руїну на сході і зрозумівши, що країну потрібно змінювати не лише на фронті, Євгеній Тельнов торік взяв участь у виборах до Верховної Ради України на виборчому окрузі № 100 в Кіровоградській області.

Після загибелі свого бойового побратима боєць батальйону «Донбас» із позивним «Авер», якого врятував «Усач», так написав на сторінці культурно-історичної інтернет-енциклопедії: «Перебуваю зараз у госпіталі і плачу. «Усач» єдиний, хто пішов витягати мене пораненого. Я лежав напівпритомний із закривавленою рукою. Побачив, як уся техніка розвертається назад і подумав, що мене залишили. Я був останній до сепарського посту. Лежав і думав, що моя місія в цій війні закінчилася. Навколо мене рвалися міни, АГСі, розривалися РПГ. Поруч — КрАЗ, у якому знаходився мій друг «Цар». Йому снайпер поцілів прямо в ліве око. Я лежав години півтори. І раптом почув знайомий голос. Це був «Усач». Він кричав: «Хто залишився попереду?» Ви не повірте, як я був радий цьому голосу. Я кричав, що ще живий, але йти не можу. На що він відповів: «Лежи, я йду». Йти потрібно було метрів сто. Я кричав, що не треба, бо працюють снайпер і ПКМ. Дивлюся, а він іде до мене навприсядки. Я не знаю, звідки у мене взяли сили, але я поповз йому назустріч. Коли ми зустрілися, він почав, відстрілюючись, тягти мене назад. Підбігли «Святослав», «Свет» і «Карпо». Посадили мене в БТР і відправили в тил. По приїзду в госпіталь я дізнався, що «Усач» загинув. Я клянусь всім, що у мене є, що не забуду його. Він врятував мені життя. Спи спокійно і нехай тобі буде пухом земля».

— Ми познайомилися 1987 року, коли обоє працювали на Кіровоградському заводі радіовиробів, — розповідає про чоловіка його дружина Світлана Тельнова. — Зустрічалися п'ять років, а потім одружилися. Він тоді працював токарем-фрезерувальником на верстаті з числовим програмним керу-

ванням. Був відповідальним, працював по дві зміни. Мав багато грамот, нагород, надзвичайно діяльним був, трудоголіком, дуже багато читав.

У школі займався легкою атлетикою, хотів вступати в мореходку, але через проблеми із зором не пройшов медичну комісію. Строкову служив проходив у Внутрішніх військах у Києві, їхній полігон був у Нових Петрівцях. Чоловік, коли пішов добровольцем на війну, потрапив у ту ж частину, в якій служив у молодості. Він тоді зателефонував мені і сказав: «Справжнє дежавю: через тридцять років потрапив знову у свою частину!»

Після радіозаводу й декількох інших робіт чоловік зайнявся бізнесом, починав з нуля. Я пішла в декрет, у нас народилася донечка, а коли знову вийшла на роботу, то

побачила, що Євгеній може бути й суворим, і вимогливим. Адже вдома я його бачила лише дбайливим чоловіком і турботливим батьком. Коли ми їздили відпочивати, то він відключався від роботи, від цифр, від обліків-переобліків, йому подобалося бути разом з родиною. Він веселився, жартував, нам було дуже добре утрюх.

Бути попереду всіх він звик ще зі школи, був відмінником і на строковій військовій службі (уже тоді про нього писали в газеті). Коли ми з донькою їздили отримувати чоловікову державну нагороду, то заступник керівника Нацгвардії при врученні ордена сказав про те, що був особисто знайомим із Євгенієм, який не лише служив на сході, а й приїздив у Київ, де йому доручали серйозні справи, які стосувалися батальйону «Донбас».

ХВИЛЮВАВСЯ ЗА СІМ'Ю Й ЗАХИЩАВ УКРАЇНУ

Старший розвідник старший сержант 3-го окремого полку спеціального призначення Віталій Федитник 16 лютого нинішнього року виконував бойове завдання у складі групи в районі міста Дебальцевого. Група вступила в бій, натрапивши на засідку російських найманців-терористів. БТР, на якому перебував Віталій Федитник, був підбитий. Старший сержант вступив у бій з ворогом, під час якого отримав смертельне поранення

Указом Президента України № 436/2015 від 17 липня 2015 року «за особисту мужність і високий професіоналізм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі» Віталія Федитника нагороджено орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

— У найгірший для України час він став на захист територіальної цілісності України й упав на полі слави. Ще до цих подій пішов на контрактну службу й готував себе до захисту Батьківщини. Дійсно служив у полку, пройшов випробування в АТО, був умілим солдатом, вірним другом і побратимом, дисциплінованим во-

їном. На жаль, ворожа куля скосила його, наш обов'язок — помститися, щоб вороги знали, що неминуча розправа очікуватиме на кожного, хто замірився на нашу державу, на життя наших людей, — сказав під час прощання зі старшим сержантом заступник командира 3-го окремого полку спеціального призначення підполковник Микола Пороський.

Народився Віталій Федитник 2 липня 1988 року в селі Докучаєвому Устинівського району. Закінчив навчання у школі рідного села і вступив до ПТУ № 45 у Кривому Розі, де здобув фах автослюсаря. Після училища відслужив строкову військову службу в тому ж місті. Побувши вдома декілька місяців, підписав військовий контракт із командуванням 3-го окремого полку спеціального призначення. До цієї славетної військової частини його привела мрія бути розвідником, побувати в небі і стрибати з парашутом. Там він служив на посаді старшого розвідника, командира відділення.

Оволодів усіма видами стрілецької зброї, неодноразово брав участь у показових заняттях з рукопашного бою, за що отримував заохочення від командування частини.

— Чоловікові дуже подобалася його професія спецпризначенця, — розповідає дружина старшого сержанта Наталія Федитник. — Він з однополчанами часто їздив на полігон, постійно перебував на різних навчаннях. У його десантному доробку — 29 денних стрибків і два нічних. Дуже мріяв стрибнути зі спортивним парашутом. Був цілком відданий службі і навіть сварив мене, коли я йому телефонувала на роботу, а він був зайнятий. І на роботі був командиром, і вдома — головою сім'ї. Дуже любив грати у футбол і переглядати футбольні матчі.

Познайомилися ми 2012 року в одній із електронних соціальних мереж. Потім зустрілися, почали спілкуватися, одружилися, у нас народився син. Чоловіком і батьком Віталій був турботливим, для мене й сина Сергійка, особливо для сина, нічого не жалів. У нас удома дуже багато іграшок, які для Сергійка купив Віталій. Якимось приніс іграшковий БТР і сказав: «Ми разом збережемо цю іграшку, щоб син, коли виросте, знав, на якому тато БТРі їздив».

Чоловік цілком усвідомлював, коли відбулася анексія Криму й почалися бойові дії на сході країни, що його служба є дуже небезпечною. Та він був справжнім чоловіком, тому виконував свій військовий обов'язок до кінця. І вдома старався сина виховувати чоловіком. Намагався робити все так, як мало бути в хорошій родині. Приїжджаючи з війни, постійно займався із сином, допомагав мені. А коли синок тільки народився, зранку вставав йому варити кашу. Після служби бавився з ним, памперси міняв, мазав йому ясна, коли в сина зубки прорізалися, колихав його.

Віталій дуже любив свою матір, яка померла, коли він був підлітком, постійно про неї розповідав. Поважав бабусю, яка замінила тоді йому матір. На війні чоловік за

мене й сина дуже хвилювався. Переживав, що з нами буде, якщо із ним щось трапиться...

На війну чоловіка викликали торік 11 квітня по тривозі, щойно він повернувся з полігону. Він там захворів, я йому навіть «швидку» викликала, температура була 40 градусів. І тут — телефонний дзвінок пів на двадцять третю годину: прибути за годину в частину. А я навіть не встигла його військові речі випрати. Швидко почали збирати їх, надавала ліків — і він з високою температурою поїхав у частину.

Прибули спецпризначенці з 3-го окремого полку у Кривий Ріг, а звідти літаком у Донецький міжнародний аеропорт. Там їх по різних секторах розподілили. Віталій звільняв міста Краматорськ і Слов'янськ, був у Макіївці, Дебальцевому. Коли наші спецпризначенці звільнили Краматорськ і їхали на БТРах, то діти й дорослі кидали їм квіти й гроші, зустрічали з плакатами, маленькі діти махали руками. Чоловік розповідав, що йому та його друзям було дуже приємно, що їх так зустрічають. Тим паче, що він дуже любив маленьких дітей...

ОХОЧЕ НАВЧАВСЯ, ЛЮБИВ РОДИНУ І СВОЮ КРАЇНУ

Під селом Старогнатівкою Волноваського району Донецької області 12 квітня нинішнього року підірвався на розтяжці і загинув стрілець солдат 72-ї окремої механізованої бригади Руслан Слободянюк

Заступник командира роти з виховної роботи Анатолій Соловей на церемонії прощання з нашим земляком так розповів про бійця, який тільки прийшов з навчального центру і трагічно загинув: «Знаєте, ми живемо там у непростих побутових умовах: бруд, відсутність води, з їжі — лише тушонка і картопля, сушені овочі. Та Руслан ніколи не скаржився. Він казав: «Я тут за покликком серця. Не хочу, щоб мою землю топтали чоботи Путіна і росіян». Чистий, чесний, відкритий молодий чоловік, якому б жити й жити. До армії він прийшов захищати Батьківщину. Мав гасло «Україна єдина!» Він казав, що хоче, аби його країна була вільною, єдиною і не жила під черевиком Путіна».

Народився Руслан Слободянюк 2 грудня 1979 року, навчався у школі № 18 і здобував музичну освіту в музичній школі № 3, де грав на баяні. Після дев'яти класів загальноосвітньої школи вступив до СПТУ № 8 й опановував фах майстра сільського будівництва та здобував повну загальну середню освіту. Там же хлопець навчався на курсах водіїв і отримав необхідні для керування автомобілями знання, які в подальшому йому дуже знадобилися.

Строкову військову службу він проходив у Прикордонних військах водієм, після мобілізації працював на різних автомобілях водієм (КАТП-1128, група компанії «Креатив», Новгородківська районна

державна адміністрація, ПП «Стандарт Сервіс»), особливо йому подобалося працювати на багатотонних машинах. Коли не було роботи водія, то трудився за своєю будівельною спеціальністю. А щоб поглибити знання в даній сфері, вступив на заочне відділення будівельного коледжу. Ось як розповідає про свого студента завідувач заочного відділення коледжу Олександра Ковтун: «Руслан Слободянюк став студентом заочної форми навчання ДВНЗ «Кіровоградський будівельний коледж» першого вересня 2011 року за спеціальністю «Будівництво та експлуатація будівель і споруд». Чому заочна форма? Бо Руслан завжди прагнув працювати і забезпечувати себе самостійно, любив автомобілі, тривалий час працював водієм на різних підприємствах міста. А заочна форма навчання дозволяє і працювати, і вчитися одночасно. Руслан завжди дуже переживав за результати навчання, старанно ви-

конував усі завдання викладачів. А цих завдань заочники мали багато. Цікавився новітніми технологіями, матеріалами. Навчався на «добре» та «відмінно». Був порядним, чуйним, добрим та відповідальним, з великою шаную і любов'ю ставився до своїх батьків і рідних. Закінчив Руслан коледж першого липня 2014 року гідним захистом свого дипломного проекту й отримав диплом молодшого спеціаліста — техніка-будівельника. Як завідувач відділення заочної форми навчання пишаюся, що мала можливість працювати із таким студентом».

У лютому 2015 року під час часткової мобілізації Руслана Слободянюка призвали до лав Збройних сил України. Він пройшов військову підготовку в навчальному центрі Сухопутних військ Збройних сил України «Десна».

— Руслан ріс порядною, доброю, чуйною дитиною, — розповідає про сина його мати Людмила Іванівна. — Характер у нього був відкритий, спокійний, урівноважений. Він охоче спілкувався зі своїми друзями, у професійно-технічному училищі грав у тамтешньому музичному гурті на клавішних інструментах і разом з іншими його учасниками виступав на концертах. А після закінчення училища завжди приходив туди, коли там потребували його допомоги. Мені, батькові Руслана Миколі Григоровичу та синовій старшій сестрі Наталії дуже його не вистачає, ми його досі чекаємо: от відчиняться двері — і наш Руслан повернеться з відраження...

— Брат увесь час казав батькам, щоб вони лікувалися, а він допомагатиме їм, — ділиться спогадами Русланова сестра Наталія Пантієєва. — Він дуже любив свою племінницю, мою доньку, дуже трепетно ставився до мене. Племінниці був і за дядька, і за батька, віддавав їй усю свою любов. А коли прийшов час іти боронити Батьківщину, то сказав матері, що мусять іти захищати Україну, бо це — його обов'язок...

УДОМА — ТУРБОТЛИВИЙ СИН, НА ВІЙНІ — ВІРНИЙ ПОБРАТИМ

Двадцятого травня нинішнього року під час обстрілу із САУ російськими збройними формуваннями поблизу села Кам'янки Волноваського району Донецької області українських військових снаряд влучив у бліндаж. Від нього загинув старший стрелець солдат мотопіхотного взводу 2-ї мотопіхотної роти 20-го окремого мотопіхотного батальйону (раніше — 20-й батальйон територіальної оборони «Дніпропетровськ») 93-ї механізованої бригади
Вадим Височин

Офіцер 20-го окремого мотопіхотного батальйону капітан Андрій Щербінін на церемонії прощання з нашим земляком розповів, що не був знайомим із загиблим у мирному житті, але чудово знав його як сміливого солдата, і повідав про обставини загибелі бійця: «Вадим не відмовлявся від жодної важкої роботи. Був класним водієм-механіком БТР, навідником, добре засвоїв усі види стрілецької зброї. У той день терористи нас обстрілювали із САУ, а ми не могли відповісти, бо відвели, згідно з Мінськими угодами, важку артилерію. Снаряд потрапив у бліндаж, де перебувало троє наших бійців. Двох вибуховою хвилею викинуло з укриття, а Вадим загинув».

Народився Вадим Височин 9 червня 1992 року. Навчався у школі № 25, після закінчення дев'яти класів якої вступив

до професійно-технічного училища № 2. У ньому він опанував фах електрозварювальника. Згодом в основному працював на будовах. До мобілізації в армії не служив, але 2011 року пройшов медогляд і був зарахований у запас, отримавши звання солдата. Чотирнадцятого лютого нинішнього року у зв'язку з мобілізацією хлопця призвали на військову службу до лав Збройних сил України.

— Вадим був дуже хорошою, безвідмовною людиною, справжнім патріотом, — розповідає його хрещена мати Наталія Сергіївна. — Він ріс із мамою й бабусею й завжди їм у всьому допомагав, був для них захисником і надійною опорою. Незважаючи на молодість, у зоні проведення антитерористичної операції проявив себе як досвідчений і практичний боєць. Хлопці, з яким Вадим служив і які були в

почесній варті на його похованні, розповіли, що коли через холоднечу вони похворіли, то він діставав у найближчому селі молоко й кип'ятив його для хворих, збирав трави й готував із них лікувальні відвари. А ще приносив для побратимів

рибу, яку примудрявся ловити на передовій. Вадим завжди вирізнявся душевністю, добротою, а на війні виявилось, що він ще й та людина, яка не лише хоче, а й може і знає як допомогти бойовим побратимам.

БУВ ХОРОШИМ СПЕЦІАЛІСТОМ І СУМЛІННИМ БІЙЦЕМ

Під час виходу українських військових із міста Дебальцевого Донецької області старший солдат 57-ї окремої мотопіхотної бригади Олександр Шмалько зазнав ушкодження руки, що призвело до її перелому. Згодом чоловік лікувався в місті Костянтинівці однойменного району Донецької області та в Кіровограді

Після цього його спрямували на продовження лікування до Вінницького військового шпиталю, де він раптово помер 17 травня 2015 року. За словами лікарів, у чоловіка не витримало серце.

Народився Олександр Шмалько 2 жовтня 1961 року в місті Гірник Донецької області. Через півтора року його батьки разом з ним переїхали до Кіровограда. Тут хлопець пішов у школу № 11, де закінчив вісім класів, після чого 1976 року вступив до професійно-технічного училища № 4. У

ньому він здобув спеціальність слюсаря-інструментальника 3-го розряду, невдовзі його призвали на строкову військову службу, яку він проходив у Прикордонних військах. Демобілізувавшись, працював слюсарем-інструментальником в інструментальному цеху на заводі «Гідросила», машиністом насосної станції водоканалу, слюсарем-ремонтником на заводі продтоварів компанії «Артеміда». Згодом трудився на підприємствах «Гідросила ЛЕДА» та «Астра-С». У всіх колективах, де працював

Олександр Васильович, він зарекомендував себе відповідальним, цілеспрямованим та надійним працівником.

Вісімнадцятого серпня минулого року у зв'язку з оголошенням часткової мобілізації його призвали до війська. В антитерористичній операції на території Донецької та Луганської областей чоловік брав участь із шостого грудня. Ось як про нього говорить його командування: «За час служби у військовій частині польова пошта В4533 Олександр Шмалько зарекомендував себе грамотним, дисциплінованим та відповідальним військовослужбовцем. До виконання своїх обов'язків ставився сумлінно, з керівництвом і підлеглими поведився виважено, був здатний критично оцінювати свою діяльність». Наш земляк під час АТО побував і під Донецьким міжнародним аеропортом, і в Дебальцевому, і двадцять днів в оточенні в селищі Чорнухіному Попаньського району Луганської області.

— Мій чоловік і батько наших трьох дітей був людиною, на яку можна було в усьому поклатися, — розповідає про Олександра Васильовича його дружина Наталія Шмалько. — У школі й училищі був активним, ініціативним учнем. Де б не

працював, з усіма людьми знаходив спільну мову, любив життя, нікого не залишав без уваги.

У чоловіка були золоті руки, він був дуже хорошим спеціалістом, з ним часто радилися з приводу того, що стосувалося його професії. Брався за будь-яку роботу, бо знав свою спеціальність досконало... Знайомими ми з Олександром були ще зі школи, бо жили в одному будинку на вулиці Єгорова. Він навчався в 11-й школі, а я — у 6-й. До його призову в армію лише віталися, а вже після демобілізації познайомилися ближче, почали зустрічатися й невдовзі розписалися.

До мене й до дітей наш чоловік і батько ставився дуже ніжно, над дітьми аж трусився, усе робив для них. І діти його дуже любили, та й зараз люблять, адже він з нами залишиться назавжди. Мені чоловік завжди й у всьому допомагав. Коли ми чекали гостей, то ставав на кухні поряд зі мною й робив усе, що треба було. Тим паче, що любив готувати, завжди дбав про порядок у домі. У компанії був її душею: любив і потанцювати, і розповісти якусь історію, і поспівати. Умів і працювати, і відпочивати.

ПОКЛАВ ЖИТТЯ ЗА СВОБОДУ БАТЬКІВЩИНИ

Двадцять дев'ятого серпня 2014 року під час виходу з Іловайського котла так званім «зеленим коридором» на дорозі поміж селами Многопіллям і Червоносільським Амвросіївського району Донецької області загинув командир групи 3-го окремого полку спеціального призначення прапорщик **Віктор Карнаух**

Третього вересня його разом з іншими 96 загиблими в Іловайському котлі привезли до Дніпропетровська. А 16 жовтня тимчасово поховали на Краснопільському цвинтарі Дніпропетровська як невідомого Героя. Нещодавно його було ідентифіковано за результатами ДНК-експертизи, а 24 липня перепоховано в Кіровограді.

Народився Віктор Карнаух 29 жовтня 1979 року в місті Новомиргороді, навчався в Новоукраїнській загальноосвітній школі № 3. Строкову військову службу чоловік проходив протягом 1997–1999 років, завершивши її заступником командира взводу. Згодом він усвідомив, що армія — його покликання, бо бути військовим — значить не відокремлювати себе від своєї Батьківщини. Тому через чотири роки повернувся до армії вже контрактником і служив переважно в 3-му окремому полку спеціального призначення (за винятком двох з половиною років, коли він обіймав посаду старшого стрільця комендантського взводу). Службі в Збройних силах України він присвятив усе своє доросле життя. Та, окрім

цього, 2013 року завершив навчання в Кіровоградському державному педагогічному університеті ім. В. Винниченка, де здобув вищу освіту.

У 3-му окремому полку спецпризначення Віктор Карнаух стрімко підіймався щаблями професійного й службового зростання: командир відділення групи спеціального призначення, командир відділення радіогрупи загону спеціального призначення, головний сержант роти спеціального призначення, головний старшина загону спеціального призначення, командир групи спеціального призначення.

Із самого початку проведення антитерористичної операції прапорщик Віктор Карнаух перебував на сході України та, не шкодуючи себе, виконував поставлені командуванням завдання. Тривалий час він вважався безвісти зниклим. Віктор Карнаух був одружений з Тетяною Карнаух, їхній син Владислав на сьогодні має чотири роки. Батьки спецпризначенця мешкають у місті Новоукраїнці.

Кіровоградська міська рада
2015 рік

